

LAISVĖ
Semi-Weekly

102-02 Liberty Ave.
Ozone Park 17, N. Y.
Tel. Michigan 1-6887

Entered as second
class matter at the
Post Office of Ja-
maca, N. Y., under
the Act of March 3,
1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalis Queens apskrityje (N. Y.) \$10.00
Kanadoje \$10.00
Kitur užsienyje \$12.00
Jungtinėse Valstijose \$9.00
Pavienio egzemp. kaina 10 centų

PRICE 10c A COPY

No. 42

Ozone Park 17, N. Y. Penkt., gegužės (May) 26, 1961

METAI 50-ji

KRISLAI

Waterbury.
Vincas Ramanauskas.
"Laisvės" keliautojai.
Kitą savaitę Vienoje.

— Rašo R. Mizara —

Praėjusį sekmadienį ir man teko būti Waterbury kartu su gidiečiais, kurie ten pastatė "Zaporožietį už Dunojaus".

Sutikau visą eilę mūsų veikėjų iš Našvės, Worcesterio, Hartfordo, New Haveno, Bridgeporto ir iš kitų vietų. Publikos buvo pilna "103" klubo salė.

Kai kurie draugai dėl silpnos sveikatos negalėjo spektaklio pamatyti—pav., drg. J. Strizauskas. G. Strizauskienė, nors ir silpna, kartu su K. Stanislovaitiene svečiams valgius gamino; K. Stanislovaitienė ir pirmininkavo.

Operetinis spektaklis, man rodosi, visais atžvilgiais pavyko.

Gegužės 22 dieną Minersville (Pennsylvania valstijoje) mirė Vincas Ramanauskas, ilgametis mūsų laikraščio bendradarbis. Jis buvo 88 metų amžiaus.

Kadaise V. Ramanauskas buvo angliakasy, o vėliau įsigijo farmukę ir joje gyveno ligi mirties. Velionis buvo pažangus lietuvis, susipratęs darbo žmogus.

Per ilgus metus Vincas rašinėjo "Laisvę" iš savo miesto korespondencijas. Rašyti jis gerai sugebėjo: konkrečiai, trumpai. Jo raštų redakcijai perrašyti niekad nereikėjo. Paskutinę jo korespondenciją, rodosi, buvo parašyta prieš pusę metų, ir ji jau rodė mūsų draugo Vinco didžiulį susilpnėjimą—rašyta drebančia ranka.

Kaip asmuo, Vincas buvo draugiškas, mielas žmogus.

Tegu jis ilsisi ramiai, o jo artimiesiems ir draugams, liūdesio valandoje, reiškiamame nuosirdžią užuojautą.

Vis daugiau ir daugiau mirtis skina veikėjų ir draugų. Neseniai Michigano valstijoje mirė labai geras draugas A. Gotautas.

Kova už pilietines neграмs teises vyksta visokiomis formomis, visokiais būdais.

Daug buvo pasiekta pietinėse valstijose negrų studentų "sėdėjimo streikais", segreguotose valgyklose, bei restoranuose, reikalaujant, kad ten būtų duodama jiems valgyti lygiai taip, kaip ir baltiesiems. Dabar atsirado "Laisvės keliautojai"—kovotojai už tai, kad būtų panaikinta segregacija autobusuose ir stočių salėse.

Ir ši kova, kaip ir visos kovos už negrų teises, negali apsieiti be baltųjų tautos. Susipratę, padorūs balti žmonės žino, kad kova už negrų teises yra ir kova už visų darbo žmonių teises.

Rasistai Alabamoje, Missisipi ir kitose valstijose jaučia, kad jų antinegriška politika artinasi galas, todėl jie taip žiauriai draskosi, puola "Laisvės keliautojus".

Kova dėl panaikinimo segregacijos mokyklose taipgi dar nelaimėta, nors Aukščiausias teismas jau seniai yra nusprendęs, kad viešosiose mokyklose segregacijai turi būti padarytas galas.

Kova dėl pilietinių (civilinių) teisių Jungtinėse Valstijose tik prasideda.

Na, nekantriai lauksime ir

Quadros sako: "Brazilija neužgirs intervencijos"

Brasilia. — "Brazilijos vyriausybė neužgirs jokios intervencijos į Kubą", pareiškė Brazilijos prezidentas Janio Quadros. Korespondentas Quan de Onis rašo, kad Brazilijos prezidentas sveikina JAV prezidento Kenedžio pareiškimą, kad jis rūpinsis Lotynų Amerikos šalimis.

Bet iš antros pusės Brazilija nesutinka su Jungtinių Valstijų politika, kuri nukreipta nubaudimui Kubos už tai, kad Kuba atsijė nuo JAV kapitalistų

cukraus plantacijas, fabrikus ir kitokias įmones.

Brazilijos prezidentas pranta, kad JAV kapitalistai tokią pat poziciją užimtų ir linkui Brazilijos, jeigu ji atsiimtų nuo Jungtinių Valstijų kapitalistų įmones, kurios Brazilijoje siekia \$2,000,000,000. Todėl Brazilijoje daugelis valdininkų supranta, kad JAV kaltina Kubą "komunistine" ne todėl, kad ji iš tikro jau yra komunistinė, bet todėl, kad ji perėmė JAV kapitalistų nuosavybes.

JAV davė 84 bilijonus dol. užsienio kapitalizmui

Washingtonas. — Jungt. Valstijos nuo 1945 m. liepos 1 d. iki 1960 m. birželio 30 dienos davė užsienio kapitalizmui \$84,100,000,000 militarinės ir ekonominės pagalbos.

Militarinė pagalba buvo duota: tankais, kanuolėmis, šautuvais, lėktuvais, laivais, raketomis, amunicija ir kitokiais karo įrengimais.

Dabartiniu laiku užsienyje, kapitalistinėse šalyse, Jungtinės Valstijos turi 5,750 karininkų ir militari-

nių patarėjų, o tik 400 ekonominų patarėjų. (Ši skaitlinė neįeina į JAV militarines jėgas, kurios laikomos užsienyje karinėse bazėse.)

Daugiausiai militarinų patarėjų yra Pietinėje Korėjoje, būtent 1,750, o pas Čiang Kai-šeką — 1,060.

Prezidento Kenedžio administracija jau padarė kai kurių pakeitimų davime ginklų rūšies ir patarėjų. Yra paskirti JAV specialios komitetas, kuris duos rekomendaciją Kongresui dėl sekamų metų pagalbos.

800 škotų protestas prieš JAV A-bazę

Dunoonas, Škotija. — Virš 800 škotų studentų ir jaunuolių vėl protestavo prieš Jungtinių Valstijų atominių submarinų bazę.

Jaunuoliai susėdo ant kelio, taip, kad ji bazę negalėjo ne tik su pienu ir duona įvažiuoti vežimais, bet net pėsti JAV jūrininkai sugrįžti. Pikietininkus puolė apie 50 policininkų ir priverstė pasitraukti.

Trijų šalių ginčas dėl Kašmiro ploto

Kabulas. — Ir vėl iškilo nesutikimas tarp Afganistano, Indijos ir Pakistano dėl Kašmiro ploto.

Šiame plote daugumoje gyvena paštų tautiečiai, kurie yra apgyvenę ir didelę dalį Afganistano. Afganistanas siekia, kad tas plotas būtų autonominė valstybė. Bet Indija ir Pakistanas nesutinka.

žiūrėsime, ką duos Chruščiovo-Kenedžio pasitarimas, kuris įvyks savaitę Austrijos sostinėje. Viso pasaulio akys bus nukreiptos į Vieną ir į tuodu vyrų, atstovaujančių dvi tvirčiausias valstybes pasaulyje.

Tikėjime, kad pasitarimai duos gerų vaisių taikos reikalui.

P. Vietname auga partizanų veikla

Saigonas. — Liaudies partizanai (Viet Cong) atidarė antrąjį frontą prieš reakcinę Ngo Dinh Diemo valdžią. Jie pradėjo veikti šiaurinėje Pietų Vietnamo dalyje, tarp Laos ir Šiaurės Vietnamo.

Pirmiau partizanai veikė tik pietinėje dalyje, o ypačiai Saigono srityje.

Pietinio Vietnamo reakcininkai pasakoja, būk Vietnamo partizanus remia Laos liaudiečiai.

KARDAIS PUOLĖ IR MUŠĖ STUDENTUS

Asuncionas. — Paragvajaus valstybei sukako 150 metų, kai ji gavo nepriklausomybę. Studentai suruošė demonstraciją už tai, ką ir nesikišimą į Kubos vidaus reikalus. Diktatoriškos valdžios policija plikais kardais puolė studentus ir šaudė iš revoliučių. Virš 20 studentų sužeidė ir 60 areštavo.

Washingtonas. — Generalinis prokuroras Robertas Kenedis sako, kad jeigu tinkamai pastatyti kovą prieš augantį kriminalizmą, tai tam reikia per metus \$7,000,000,000.

Bonna. — Vakarų Vokietija plečia karo lėktuvų industriją.

Čanginiai kinai kariavo Laose

Geneva. — Konferencijoje Laos reikalais Kinijos delegacija dokumentais įrodė, kad virš 2,000 Čiang Kai-šeko banditų yra Laose ir jie kariavo prieš tos šalies Liaudies armiją.

1949 metais Kinijos liaudis nuveikė Čiang Kai-šeko gaujas ir išgrūdė iš savo šalies. Amerikos laivais jų likučius nugabeno į Formozos salą, kur Čiang Kai-šekas ir po šiai dienai viešpatuoja. Bet tuo pat metu apie 15,000 Čiang Kai-šeko karininkų ir karių pabėgo į Burmą. Jie kalnuose slapstėsi ir plėšimo sumetimais užpuolė burmiečius, laosiečius, kiniečius gyventojus. Pereitais metais jų apie 3,000 perėjo į Laosą ir stojo į Bouno O-

mo jėgas karui prieš laosiečius.

Adam Rapacki, Lenkijos užsienio ministras, kritiko Vakarų valstybes, kurios sauvališkai paskelbė, kad SEATO (jų karinė sąjunga Azijos pietryčiuose) paėmus Laos valstybę į savo "globą". Rapackis sakė, kad Laos liaudis tos "globos" neprašė ir nenori. Ji trokšta, kad Vakarai paliktų ją ramybėje ir leistų jai būti neutrališkai, kokiomis yra Indija, Indonezija, Burma ir eilė kitų valstybių.

Bangkokas. — Thailando vyriausybė prašys pas Jungtines Valstijas daugiau ginklų pagalbos, nes žmonės nerimauja.

Pietų Korėjos fašistų valdžia masėmis areštuoja žmones

Seulas. — Fašistiniai militaristai pasigrobė į savo rankas galią ir sudarė valdžią (juntą), tuojau pradėjo masinius žmonių areštus, kad "apvalyti šalį nuo komunistų".

Jie tik per 2 dienas jau areštavo virš 4,000 žmonių, jų tarpe 1,500 politinių veikėjų, 600 mokytojų, 300 socialių organizacijų vadų, 500 unių vadų ir apie 600 studentų.

Fašistai paleido parlamentą, kurį sudarė 291 narys. Jie uždarė visas politines partijas, uždaro streikus, susirinkimus ir demonstracijas, uždarė visus darbininkų, fermerių, žvejų ir studentų organiza-

cijas, bendrai virš 600 įvairių organizacijų.

Nors Jungtinių Valstijų ambasadorius M. Green išreiškė "nepasitenkinimą", bet tuo pat metu jis pranešė "juntai", kad JAV pagalbos Pietų Korėjai nesulaiko ir nesulaikys.

Užsieniečiai numato, kad šis militaristų siautėjimas nėra jų stiprybė, o kaip tik priešingai. Jie nesijaučia galint, nes pučą atliko be liaudies pritarimo. Jau dabar ir savo tarpe ėdasi už vietas.

Seule apie 6,000 studentų vaikštinėjo gatvėmis persirėję rankovę juodais ribais, tuo reikšdami protestą prieš fašistinį terorą.

Vėliausios žinios

WASHINGTONAS. — Generalis prokuroras Robertas Kenedis kreipėsi į baltuosius Pietuose, kad jie susilaikytų nuo užpuolinėjimo negrų, taipgi ir negrus, kad jie nutrauktų "Freedom Riders" (Laisvės keliautojų) veiklą. Negrų vadai atsakė, kad jie nesusi-laikys nuo kovos už lygias teises.

JACKSON, Miss. — Missisipi valstijos policija areštavo 27 negrus ir baltus, kurie atvyko "Freedom Riders" busais iš Alabamos valstijos.

TACOMA, Wash. — Susikūlė didelis armijos transporto lėktuvas "C-124" ir žuvo 18 žmonių.

Pekinas. — Kinijos gyvybos jėgos nušovė Čiang Kai-šeko lėktuvą, kuris buvo atgabėjęs diversantų.

Varšuva. — Lenkijos Suvienyto Darbininkų (Komunistų) partija jau turi 1,200,000 narių.

132 advokatai pasmerkė buvusią invaziją Kubon

New Yorkas. — 132 įžymūs mūsų šalies advokatai, teisių žinovai ir buvę teisėjai pasiuntė pareiškimą prezidentui Kenedžiui ir generaliniam prokurorui.

Jie sako, kad suruošta invazija į Kubą balandžio 17 dieną, iš JAV teritorijos, su pagalba mūsų karinio laivyno, orlaivyno ir užsienio žvalgybos, yra nesuderinama su Jungtinių Valstijų neutrališkumu. Jie sako, kad buvusi invazija yra su-laužymas JAV ir tarptautinių teisių, Jungtinių Tautų charterio ir šešių Amerikos

valstybių konferencijų nutarimu.

Po pareiškimu pasirašė advokatas Arthur Larson, buvęs United States Information Agency direktorius ir specialus patarėjas teisių reikalais prezidentui. Eiesenhoweriui, o dabar World Rule of Law Center Duke universitete direktorius. Po pareiškimu taipgi pasirašė advokatai Leo J. Linder, Abraham L. Pomerantz, profesoriai Thomas I. Emerson ir Fowler Harper iš Yale universiteto ir visa eilė kitų JAV advokatų.

JAV vyriausybė suvaldys baltuosius teroristus

Washingtonas. — Generalinis prokuroras Robertas Kenedis dar pasiuntė į Alabamos valstiją 200 maršalų ir policininkų. Pirmiau ten nuvyko 400 maršalų ir apie 200 Tautinės gvardijos kari-eivių.

Tuo kartu baltieji šovinstai nesiliauria puolę negrus. Dvi bonkos pripildytos gazolino buvo mestos, viena į negrų namą, o antra į baltojo, kuris negrus užtarė.

Baltieji šovinstai sudegino advokato C. J. Durrio

automobilį. Alabamos gubernatorius John Pattersonas net grąsino areštuoti federalinės vyriausybės maršalus ir policininkus. "The Birmingham News" pirmame puslapyje užspūlė ant Jungtinių Valstijų federalinės vyriausybės ir priminė, kad prieš 100 metų mūsų šalyje prasidėjo Pilietinis karas.

F.B.I. agentai areštavo keturis asmenis, kurie nu-žiūrini, kad tai jie padegė "Freedom Riders" busą, kuriame sužeidė 10 žmonių.

Paskutinius pakeis invazijos vadus

Havana. — Kubos vyriausybė pareiškė, kad ap-sikeičiant invazijos belais-vius ant buldozerių, tai pirmoje vietoje bus paleisti eiliniai, tai yra, paprasti invazijos nariai, o tik pabaigoje bus paliuosuoti invazijos vadai.

Numatoma, kad ap-sikeičiant įvyks, nes Jungtinėse Valstijose jau vedama kampanija sukelimui reikalingos sumos nupirkimui buldozerių.

REIKALAUJA LAISVĖS AKLAM WINSTONUI

New Yorkas. — Komitetas kovai už laisvę Henry Winstonui pasiuntė delegaciją į Baltąjį Namą, reikalaujant laisvės Henry Winstonui. Jis nuteistas pagal Smitho aktą aštuoneriems metams. Kalėjime Winstonas susirgo. Jam nebuvo laiku padaryta operacija ir jis visai neteko regėjimo.

Rabatas. — Maroko karalystėje didelio pritarimo randa Tarybų Sąjungos politika, o Jungtinių Valstijų vardas krinta. Ypatingai tas jaučiama po to, kai buvo suruošta intervencija Kubon. Neturi čia vardo ir JAV ambasadorius P. W. Bonsalis.

Paskandino Kubos apsaugos laivelį

Havana. — Kubos premjeras Kastro kalbėdamas apie invaziją, kuri buvo suruošta į Kubą balandžio 17 dieną, sako, kad provokacijos tuo dar nepasibaigė.

Gegužės 6 dieną, Kubos vandenynse, apie 25 mylios į vakarus nuo Havanos, kieno tai submarino torpėda paskandino. Kubos kraštyje apsaugos laivelį "R-43" su 17 žmonių.

HITLERININKAS TAPO MIESTO MAJORU

Bonna. — Vakarų Vokietijoje Gifhorn miesto majoru išrinktas buvęs žiaurus hitlerininkas Wilhelm Schepmann. Žydai sako, kad jis 1938 metais "pasizymėjo" degindamas žydų sinagogas ir terorizuodamas žydus.

Minersville, Pa.

Mirė Vincas Ramanauskas

Praėjusį pirmadienį, gegužės 22 d., "Laisvę" jau atspausdinus, iš Long Islando draugė Bagdonienė telefonu pranešė, kad tą rytą Minersville mirė jos dėdė Vincas Ramanauskas ir bus palaidotas geg. 25 d. Netekome seno, nuoširdaus laisviečio, ilgamečio korespondento, malonaus draugo. Giliausia mūsų užuojauta jo artimiesiems.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays.
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year	\$9.00	Canada and Brazil, per year	\$10.00
United States, per 6 months	\$5.00	Canada and Brazil, 6 months	\$5.00
Queens Co., per year	\$10.00	Foreign countries, per year	\$12.00
Queens Co., \$5.50 per six months		Foreign countries, 6 months	\$6.50

Montgomery, Alabama

MONTGOMERY MIESTE, Alabamos valstijoje, paskelbtas karo stovis. Federalinė valdžia pasiuntė ten šimtus ginkluotų maršalų tvarkai daryti. Sakoma, gal teks pasiųsti ir kariuomenės dalinį. Valstijos valdžia, pasirodė, nenori suvaldyti rasistų siautėjimo.

Kodėl visa tai? Todėl, kad negrai pasiryžo šiame mieste vykdyti gyveniman Aukščiausio teismo sprendimą, skelbusį, kad autobusuose ir traukiniuose, taipgi stočių salėse, turi būti leista negrams sėdėti ar stovėti grėta baltųjų. Alabamoje, kaip žinia, tas teismo nutarimas nevykdomas gyveniman, rasistai tam pastoja kelia.

Negrai su baltaisiais kovotojais prieš segregaciją, susiorganizuoja, pasisamdo autobusą ir vyksta į Alabamą; atvykę į stotį, jie ryžtasi būti kartu stoties salėje. Rasistai prieš tai vartoja jėgą, smurtą ir visokias kitokias biauiausias priemones.

Andai vienas autobusas buvo sudėgintas; šiomis dienomis įvyko dar baisesnių dalykų: ginkluoti rasistai užpuolė ant negrų bažnyčios, kur buvo daugiau kaip tūkstantis žmonių, ir ryžosi, kai eis iš bažnyčios, juos mušti, gal kai kuriuos ir linčiuoti. Negrai buvo priversti bažnyčioje išbūti visą parą, kol susilaukė pagalbos iš federalinės valdžios. Įvyko daug susirėmimų tarp negrų ir baltųjų, vos neprasidėjo baisios didžiulės rasinės riaušės, kuriose galėjo žūti tūkstančiai žmonių.

FBI agentai keletą rasistų suareštavo. Padėtis mieste tebėra įtempta ir dar nežinia, kuo visa tai baigsis.

Žinoma, jei valstijos ir miesto valdžios norėtų, jos sulaikytų riaušes, riaušių kėlėjus suimtų ir nubaustų. Bet jos to nedaro. Jos puola tuos, kurie kovoja už elementarines negrams piliečio teises. Alabamoje siautė ku kluks-klanininkai, maskuoti banditai.

Tai, kas darosi Alabamoje, sukrečia kiekvieną pa-dorų žmogų.

Tai Amerikos gėda! Visai teisingai Afrikos ir kitų šalių protingi žmonės stato klausimą: "Jeigu šitokie dalykai Amerikoje vyksta, tai kokią moralę teisę ji turi pirštis į pasaulio vadovybę?"

Pietinėje Korėjoje--fašizmas

MILITARISTŲ KLIKA, vadovaujama gen. Chang Do Young, pasigrobusi valstybės galią ir savo rankas, uždarė visas politines partijas ir profesines sąjungas. Kitais žodžiais: įvedė fašistinę diktatūrą.

Pirmiausia ši klika paskelbė, kad ji, girdi, kovo-sianti tik "prieš komunistus ir tuos, kurie būdami valdžioje, plėšė žmones, vogė." Koks idiotiškas pareiški-mas! Kaip galima suplauti komunistus su visokiais bur-žuaziniais valdininkais, buvusiais valdžioje? Bet taip ši klika darė!

Antikomunistinio plauko elementai džiaugėsi, kad dabar, girdi, Pietinėje Korėjoje komunizmui jau būsi-as padarytas galas. Tiesa, antrą dieną po to, kai militaristai pradėjo šalį valdyti, jie suareštavo daug komunistų ir nekomunistų, subruko juos į kalėjimą, mušė, kankino. Bet praėjus kelioms dienoms ta pati valdžia paskelbia, kad ji uždaro visas politines partijas ir darbo unionis! Daro taip, kaip darė Hitleris Vokietijoje!

Gal būti ir taip, kad įsigalėję militaristai pradės karą prieš Šiaurės Korėją.

Pietinė Korėja—JAV "auklėtinė". Ten mūsų šalies valdžia supylė bilijonus dolerių turto, ji išaugino, ap-ginklavo apie 500,000 armiją, kurios vadovai dabar ši-taip siautėja.

Turime nepamiršti, kad oficialiai Korėjos armija paeina po vadovybę "Jungtinių Tautų jėgų Korėjoje". Tų jėgų vyriausias komandierius yra amerikietis gene-rolas Carter B. Magruder. Vadinasi, Pietinės Korėjos armija neturėtų nieko daryti be šito generolo žinios. Bet ji padarė! Armijos vadovybė nuvertė šalies valdžią, pasigrobė valstybės galią ir savo rankas, na, ir įvedė ša-lyje žiaurią militaristinę - fašistinę diktatūrą!

Tai, žinoma, didelis smūgis Pietinės Korėjos žmo-nėms. Bet nemažesnis smūgis ir Jungtinėms Valstijoms. Tai smūgis ir visam "laisvajam pasauliui."

Esame tikri, jei Washingtonas norėtų, tai jis greit padarytų galą šios kliekos viešpatavimui. Pirmiausiai mūsų šalies valdžia turėtų neduoti jai nei cento, turėtų ją pasmerkti—tai būtų didelė moralinė pagalba tos ša-lies žmonėms.

Nelgai ši fašistinė klika viešpataus. Vienaip ar ki-taip ji bus nuversta. Ateis laikas, kai abidvi Korėjos su-sivienys po laisvos liaudiškos Korėjos vėliava.

GEGUŽĖS 17 d. Lietuvoje mirė Vilniaus Valsty-binio Kapsuko vardo universiteto Baudžiamosios teisės ir proceso katedros vedėjas docentas Jurgis Blika. Jis buvo 52 metų amžiaus. Buvo LKP narys.

2 p.-Laisvė (Liberty)—Penkt., gegužės (May) 26, 1961

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

"TIESA" APIE "LAISVĖS" JUBILIEJINIUS NUMERIUS

Vilniaus "Tiesa" (š. m. gegužės 17 d. laidoje) šitaip atsiliepia apie "Laisvės" jubiliejinius numerius, išėjusius š. m. balandžio 4, 7 ir 11 dienomis:

Penkiasdešimt metų jubilejaus proga pasirodė trys po 12 puslapių turintieji "Laisvės" suaktyvintiniai numeriai. "Sveikinimų, linkėjimų ir mūsų laikraščio aukšnio jubilejaus pažymėjimų" skirtų straipsnių suplaukė tiek daug, jog ryžtames išleisti tris dvi-gubai padidintus numerius, —rašoma "Laisvėje." Iš tiesų, gausiai iliustruotose suaktyviniuose laikraščiuose paskelb-ta labai daug vertingos ir įdo-mios medžiagos apie JAV lie-tuvių pažangų judėjimą ir jo spaudą, gausius pluoštus svei-kinimų nuo JAV bei Lotynų Amerikos lietuvių, iš Tarybų Lietuvos.

Laikraščioje susipažįstame su pirmųjų "Laisvės" leidėjų nuo-trauka, su 1911 m. balandžio 5 d. paskelbtu J. Neviacko, J. P. Valadkos, A. Neviacko, J. Naudžiaus, J. Undžiaus, M. Mizaros žodžiu, išleidžiant pirmąjį "Laisvės" numerį.

Skaitytojas jubiliejiniuose numeriuose ras plačią pa-gerbtus įžymius JAV lietuvių visuomenės veikėjų ir publi-cistus Leoną Pruseiką, Vincą Paukštį, Seną Vincą-Jakštį ir kitus, kurie daug pasidarbavo, leisdami ir stiprindami pažan-giąją lietuvių spaudą.

Straipsnyje "50 metų aud-ringų kovų ir laimėjimų" A. Bimba apžvelgia nueltąjį JAV pažangaus lietuvių judė-jimo kelią, pažymėdamas, kad "šiandien mes jau esame pen-kiomis dešimtimis metų senes-ni, daugelis mūsų jau gyve-name saulėje, bet šiandien mes esame daug drąsesni, ne-gu prieš 50 metų... Mes ma-tome, kad mūsų pastangos, mūsų kovos, mūsų pasiaukoi-jimas nebuvo veltui. Tos idėjos, kurias mes gynėme, už kurias kovojome ir aukojomės, laimi, užkariauja pasaulį." D. M. Šolomsko straipsnis skirtas tiems svarbiausiems tarptauti-nio gyvenimo įvykiams, kurie buvo per penkiasdešimt "Lais-vės" gyvavimo metų. Pas-kelekti R. Mizaros straipsnis apie pirmuosius JAV lietuviškus laikraščius, jo kalba "Pra-eitis ir dabartis." R. Mizara čia apžvelgia "Laisvės" nuei-tą kelią, pažymėdamas, kad "laikraštis tęsė ir tebestėja pačias gražiausias, pačias pa-zangiasias tradicijas lietuviš-kes revoliucines darbininkų spaudos,ėjusios Lietuvoje ir Amerikoje, "Kovos" ir žurnalo "Naujoji Gadyne." V. Kapsu-ko redaguotą. Autorius pa-brėžia, kad jokie buržuaziniai nacionalistai šmeižta ir jų už-puolimai nenutrauks "Laisvės" veiklos: "mes visuomet stovė-jome ir tebestovime kartu su liaudimi."

Laikraščio numeriuose pasi-sako ir kiti žinomi JAV ir Lo-tytyn Amerikos lietuvių veiki-jai, visuomenės bei spaudos darbuotojai. Apie laikraštį rašo, dalijasi atsiminimais, perduoda sveikinimus ir lin-kėjimus I. Mizarienė, P. Buk-nys, J. Gasiūnas, A. Metelio-nis, M. Stenslerienė, S. Jokub-ka ir kiti paprastai pažangūs lietuvių — laikraščio skaity-tojai ir rėmėjai K. Undraitis, St. Joniškietis ir kt. JAV lietuvių straipsniai, jų atsimi-nimai, jų linkėjimai labai ryš-kiškai liudija, kokią didelę meilę ir autoritetą "Laisvės" iš-i-kojo Jungtinių Amerikos Valstijų lietuvių tarpe.

Jubiliejiniuose numeriuose gausiai pasisako įžymūs Lie-tuvos visuomenės, mokslo, lita-ratūros, meno veikėjai. "Lais-vės" suaktymini džiaugiasi, siunčia jai nuosirdžiausius sveikinimus, pabrėždami jos didelį nuveiktą darbą taikos, laisvės ir pažangos labui, Ta-rybų Lietuvos įžymūs mokli-ninkai J. Matulis, J. Žiugžda, J. Kubilius, K. Baršauskas, K. Korsakas, Z. Januškevičius ir kiti. "Laisvė" sveikina "Tie-sos" vyr. redaktorių G. Zi-

manas, Tarybų Lietuvos laik-raščių bei žurnalo redakcijos ir redaktoriai. Daug šiltų žo-džių "Laisvės" redaktoriams, darbuotojams, skaitytojams ir rėmėjams siunčia I. Gaška, P. Rotomskis, R. Šarmaitis, E. Mieželaitis, A. Venclova, J. Šimkus, T. Tilvytis, J. Baltu-šis, Just. Marcinkevičius, V. Reimeris, J. Švedas, A. Ra-čiūnas ir daugelis kitų. "Ypač mus jaudina gausūs ir nuoš-ridūs sveikinimai iš mūsų seno-sios Tėvynės,—sakoma "Lais-vėje." Poetas V. Mykolaitis-Putinas "Laisvės" jubiliejiaus proga atsiuntė sveikinimą-ei-lėraščių:

Jūs ten, mes čia, bet mūs bendri
jausmai.
Tegul širdis jais plauks nenustos.
Sujunkime rankas bendro kovoj
Už pergalę teisybės,
Laisvės ir šviesos.

Laikraštį sveikina Tarybų Lietuvos kūrybinės organizaci-jos ir kt. "Laisvės" jubiliejiniai nume-riai ryškiai rodo tą iš tikro didvyrišką darbą, kurį nudir-ba ir tebedirba JAV pažangie-ji lietuviai.

KANADIEČIAI DIRBA UŽ TAIKĄ

"Liaudies balsas" rašo: Kanados Komitetas Kontroliaivimui Radiacijos Pavojaus išleido petičiją, kurioje rei-ka-laujama, kad Kanada ne-prisiimtų nuklinių ginklų. Kiekvieno blaivai protaujan-čio žmogaus šventa pareiga pasirašyti po šią petičiją.

Toronto Daily Star, rasyda-mas apie šią petičiją, sako: "Ji užsitarnauja paramos visų kanadiečių, kurie trokšta, kad jų šalis duotų vadovybę už taiką."

"Nukliniai ginklai," toliau sako Daily Star, liberalų dien-raštis Toronto, "kurios dabar svarsto Kanados vyriausybė, yra karinės galybės dėl Bomar-ky antiorlaivinių, sive dinijų. Bomarkai yra naudojami prieš žmogaus vairuojamus H bom-berius — mažėjanti pavojų. Jie yra nenaudingi prieš tarp-kontinentinius sviedinius."

"Jie neprisidės nieku prie mūsų apsaugojimo atsitikime nuklinio karo," sako general-majoras W. H. S. Macklin, buvęs generalis Kanados armi-jos atdjutantas.

Visi protauja žmonės sako, kad Kanada gali vaidinti tik-tytojos rolę tol, kol ji nesigin-kuoja nukliniais ginklais.

Liaudies Balsas ragina Ka-nados lietuvius pasirašyti po tą petičiją ir raginti kitus pa-sirašyti.

DAR APIE UKRAINIEČIŲ VIEŠNAGĖ LIETUVOJE

Mes jau esame rašę apie tarybinės Ukrainos respubli-kes menininkų, dailininkų ir rašytojų lankymąsi Ta-rybų Lietuvoje (gegužės 6-12 dienomis). Jų gastrolės, jų pažintys su Lietuvos darbo žmonėmis, pasilikis il-gai atmintyje.

"Jūs palietėte jautriausias mūsų širdies stygas," sakė ukrainiečiams svečiams Lietuvos KP CK pir-masis sekretorius A. Snieč-kus susitikime su Ukrainos kultūros darbuotojais. Toje kalboje A. Sniečkus, be kit-ko, pasakė:

Lietuvos darbo žmonės ilgai minės puikius broliškosios Uk-rainos literatūros ir meno meistrų pasirodymus.

Su skambiomis ukrainiečių liaudies melodijomis supažin-dino mus Ukrainos Valstybi-nės liaudies choras. Šis talen-tingas kolektyvas palietė pa-čias jautriausias stygas mūsų širdyse.

Aukštą meistriskumą paro-dė ukrainiečių operos solistai. Ukraiņe visuomet garsėjo nu-stabiiais balsais. Tuo mes da-bar dar kartą įsitikinome.

Gilų įspūdį paliko saviti, temperamentingi, gyvybės kup-ini šokiai, kuriuos meniškai atliko Tarybų Ukrainos Vals-

tybinis nusipelnęs šokių an-samblis.

Didelį pasitenkinimą mums suteikė ukrainiečių estrados meistrų koncertai, supažindi-nę mus su geriausiais subti-laus ukrainiečių jūmoro pa-vyzdžiais.

Tarybų Lietuvos darbo žmo-nės su dideliu susidomėjimu sutiko ukrainiečių rašytojus, kurie supažindino mus su naujais ukrainiečių tarybinės grožinės literatūros kūriniais.

Visi mes karštai plojome talentingiems Ukrainos tary-binių kompozitorių kūriniams.

Ukrainiečių tarybinės kultū-ras dienos Lietuvoje dar la-biau sustiprino mūsų draugys-tės ir meilės jausmus broliš-kajai ukrainiečių tautai, mū-sų susivąjimą jos puikioju menu.

Netenka abejoti, kad ir ati-daroma šiomis dienomis Ta-rybų Ukrainos vaizduojamojo meno paroda Vilniuje parodys didelių ukrainiečių dailininkų, skulptorių, grafikų, liau-dies meno meistrų pasiekimus. Lietuvių tauta nuo seno ži-no ir myli puiki ukrainiečių meną, ukrainiečių muziką, dainas, temperamentingus šo-kius.

Ukrainiečiai menininkai davė koncertą Vingio parke Vilniuje, stebint tūkstan-čiams vilniečių. Dienraštis "Tiesa" savo vedamajame rašo:

Vingio parko pušynais nulin-gavo, lyg Nerimui nuplukdytos į žmonių širdis, paskutines ukrainiečių dainų ir šokių me-lodijas, nuaidėjo audringų plojimų bangos. Pakelti tos-tai už draugystę ir brolybę.

Ukrainiečių kultūros dienos Lietuvoje pasibaigė. Visą sa-vaitę Vilniuje, Kaune, Šiau-liuose, įmonėse ir kolūkiuose skambėjo ukrainiečių kalba, jų dainos ir šokiai, rašytojų žodis ir kompozitorių muzika. Dešimtys tūkstančių mūsų respublikos darbo žmonių gė-rėjosi talentingosios ukrainie-čių tautos menu, kurį taip dosniai, iš visos širdies parodė Ukrainos pasiuntiniai. Ilgam Lietuvai šios gegužės dienos paliks neužmirštama įspūdi, kels tauriausius jausmus, gra-žiausius prisiminimus. Ukrai-niečių ir lietuvių širdys buvo atviro viena kitai.

Visur, kur viešėjo ukrainie-čiai, jie buvo sutikti karštai, nuosirdžiai, kaip broliai. "Vie-nu ritmu, — rašė A. Venclo-va, — aidų mūsų širdys, ku-rias nepersikiriama, neišardo-mai draugystei sujungę slo-vingoji Lenino partija."

Šiais žodžiais išreikšti tik-rieji lietuvių tautos jausmai ir mintys. "Aš susijaučines,—rašo LTSR liaudies artistas J. Karosas, — žiūrėjau į pa-killimo apimtą salę, į džiugių ukrainiečių dainininkų ir šo-kių veidus, ir krūtinę užlie-jo pasididžiavimas didžiąja Tėvyne — šalimi, kur visos tautos broliai." Daug šiltų žo-džių buvo pasakyta lietuvių tautai, jos talentingajai liau-džiui, jos gamtos grožiui.

Labai poetiškai, iš plačios ukrainiečių sielos yra išsilei-jęs TSRS liaudies artisto K. Dankevičiaus žodžiai: "Nie-ko nėra žemėje brangesnio už draugystę — tuo aš dar kar-tą įsitikinau, viešėdamas Lie-tuvos žemėje. Daina, pasako-janti apie seserį Lietuvą, am-žinai gyvens Ukrainoje. Ir vieno šiandien trokštu — kad mūsų tautų draugystė, taip gražiai liepsnojanti, negestų niekada, būtų amžinai švie-čianti saulę."

Šie žodžiai brangūs visoms tarybinėms tautoms, kaip šven-tinybė saugojančioms ir stip-rinančioms savo vienybę ir draugystę.

Redakcijos Atsakymai

J. Gaidžiui. — Mes tą straipsnį - laišką, kurį pri-meinam mums, matėme ir skaitėme. Dekojame už pri-minimą.

Washingtonas. — Admi-rolas A. A. Burke reikalauja daugiau ginkluotės.

Sveikina

"Laisvės" Redakcijai

Lenkijos Lietuvių visuo-meninės Kultūros Draugi-jos Centro valdyba nuošir-džiai sveikina Jus su 1-ma GEGUŽĖS ir linki sėkmės Jūsų pažangiam darbe ir kovoje už taiką ir tarptau-tinę draugystę. Seinai

Iš laišku

JAU-JAU-JAU-JAU!

Jau sulaukėme seniai lau-kiamo "Laisvės" 50 metų suaktyvintinio - jubiliejinio laikraščio, kuris balandžio 4 d. iššėjęs pasiekė Lietuvą ir mane gegužės 13 dieną.

Koks tai "kultūriškas" iš spaudos pasityčiojimas, kai atomo, raketų, aronautikos ir "sputnikų" g a d y n ė j e "Laisvė" iš Ozone Parko, Amerikoje, Lietuvą pasiekė tik per 40 dienų!..

Gauta padidinti "Lais-vės" numeriai 27 ir 28, pil-ni kilniausių sveikinimų, širdingiausių linkėjimų, plačių pasipasakojimų apie savo praeitus "erškėčių ke-liaus," juodus debesis, kurie nekartą mėgino "Laisvę" užglošti. Bet "Laisvė kaip buvo, taip ir paliko "Lais-vė," ir nugalėjusi visas sun-kenybes ir nelaimės, 50 me-tų jubiliejiaus susilaukda-ma mūsų dienas pasiekė.

Kiek tai džiaugsmo - en-tuziazmo ta reta suaktis atnešė. Tik gaila, kad tą džiaugsmą aptemdė mirties šmėkla, kai iš gyvųjų tarpo pašalino stipriausią šulą—Leoną Pruseiką į šaltą ka-pą nuvarė, neleidama jam viso jo amžiaus darbais bei laimėjimais pasidžiaugti!

Čia man prisimena var-pininko Vinco Kudirkos - Kapsio prieš 60 metų para-šytas eilėraštis "Manie-siems" (cituoju iš atmin-ties):

"Jeigu audra ištikus
verstų stulpą vieną
iš tų, kurie prilaiko
jūsų namo sieną,
namas negrius — iš
baimės jūs neišlakstykit,
tik vieton ano stulpo,
tąjį pačią dieną,
tuoj kitą stulpą statykit!"

Taip-taip, mieli Broliai, statykit jo vietoj gal ne vie-ną, bet keletą stulpų. Da-bar jau yra iš ko pasirink-ti!

Sveikinimus tai nelengva nė suskaityti. Atvaizdų - paveikslų virš šimto pridė-ta, o ne visi sveikinimai bei rašinėliai su paveikslais.

Visi rašiniai ir rašinėliai pilni džiaugsmingų linkėji-mų, kai kurie su dovano-mis, kai kurie istoriški. Iš visų rašinių man ge-riausiai patiko Rojaus Mi-kozas "Apie pirmuosius JAV lietuviškus laikraš-čius" — rašinys istoriškas, ir labai apdairiai, nors ne visai išsamiai parašytas.

Reikėtų aiškiau parašyti apie Joną Šliupą. Juk jis amerikiečiams yra istori-škas žmogus.

Jubiliejiniame 27 nume-ryje apie J. Šliupą išspaus-dinta... "karo metu Šliupas pabėgo į Berlyną ir ten mi-rė." O "Vilnies" Nr. 67 išspausdinta, kad "tose ka-pinėse, kur L. Pruseika bu-vo laidojamas, ir Dr. Jonas Šliupas palaidotas.

Kaip tai galėjo atsitikti, kad jis Berlyne mirė, Chi-kaigoje palaidotas, kas ji ten negyva nugabeno? (Čika-goje palaidoti Šliupo pele-nai.—Red.)

Kostas Stiklius
Krekenava, 1961. V. 15.

Afrikos jaunimas

šypsosi

Laivu "Gruzija" aplink Europą keliauvo ir Poli-technikumo absolventas, "Silvos" fabriko mezgi-mo cecho viršininkas L. Bružas. Tarybiniai turis-tai apsilankė ir Jungtinėje Arabų Respublikoje. Tar-p-tautinės jaunimo solidaru-mo prieš kolonializmą, už taikų sambūvį dienos išva-karėse kreipėmės į L. Bru-žą, kad jis pasidalintų tos kelionės įspūdžiais. Štai ką jis pasakojo:

—Aleksandrijoje mus ap-supo didelis jaunimo būrys. Sužinoję, kad mes iš Tary-bų Sąjungos, jaunuoliai ir merginos panoro nusifoto-grafuoti su mumis.

Jau ne kartą buvome gir-dėję apie arabų liaudies svetingumą ir draugiškus jausmus tarybiniam žmo-nėms. Tačiau tai, ką pama-tėme tikrovėje, smarkiai pranoko mūsų lūkesčius. Į draugų glėbį patekome, vos tik išlipę į krantą. Nors ir nesupratome jų kalbos, ta-čiau vienas jų atnešė Alek-sandrijoje spausdina-mą laikraštį ir šypsodamasis rodo Nasero bei Chruščiovo nuotraukas. Draugystė! Supratome.

O kai prie mūsų priėjo in-žinierius, jau daugiau kaip metus gyvenęs Aleksandri-joje kaip tarybinis specialis-tas, jis buvo mūsų vertėjas. Jis paaiškino, kad arabų liaudis labai dėkinga Tary-bų Sąjungos tautoms ir už nepriklausomybę, ir už nau-jai statomą gyvenimą. Nau-joji Vyriausybė sparčiai gy-do kolonializmo padarytas žaizdas.

Malonu buvo sutikti žmo-nes, taip draugiškai nusi-tėikusį jaunimą. Ant pa-statų jie mėgsta užrašyti šūkius: "Šalin imperializ-mą ir kolonializmą!", "Kolonialistai — lauk iš Afri-kos!", "Afrikiečiai, būkite budrūs!"

Šiandien Afrikos sūnūs budrūs. Jie gerai atskiria, kas jų draugai, kas priešai. Todėl visur, kur bevažiuo-tum po Jungtinę Arabų Respubliką, tave pasitiks draugiškos rankos, linkimi-veidai. Tai šypsosi jaunoji Afrika. P. Kurkietis

Elektroninė akis

Kaip palengvinti popie-riaus rūšiuotojo darbą? Iš-spręsti šią problemą ėmėsi Lietuvos Mokslo akademi-jos Energetikos ir elektro-technikos instituto automa-tikos bei telemechanikos laboratorijos kolektyvas. V a d o v a u j a n t t e h n i k o s m o k s l ų k a n d i d a t u i A. N e m u r a i, sukonstruotas auto-ma-tas popieriaus lapams rūšiuoti.

Idomus yra šios protingos mašinos veikimo principas. Automatinis nuėmėjų lapas p a d u o d a m a s į judantį transporterį. Slenkanti juo popierių atidžiai stebi labai jautrus elektroninis prietai-sas — akis. Jeigu lapas yra su defektais — dėmėmis, skylutėmis, įbrėžimais — aprūpinta fotovaržomis au-tomatine akis siunčia elek-trinius impulsus į skaičiavi-mo aparatą, kuris duoda valdymo komandas rūšiavi-mo įrengimui. Pastarasis paskirsto lapus pagal rūšį.

Du tokie automatai, pri-žiūrimi vieno žmogaus, at-lieka 60-70 rūšiuotojų dar-bą.

Neužmirštamios akimirkos

(Iš užrašų)

(Taša)

Taip ir buvo. "Progelė" pasitaikė. Aš Julijui sakau:
—Na, tai bėkime!
—Bėkime.

Paėjėję netolimai esančios taksių stoties, sėdome į taksi ir pasileidome link Kirtimų rajono, link Paneriu.

Smagu man buvo pasikalbėti su Julium, kuris už mane gerokai jaunesnis. Jis—taip pat vargingo valstiečio sūnus. Mokslo siektis jam buvo labai sunku. Bet pasiekė! Baigė Kauno universiteto humanitarinių mokslų fakultetą. Iš pat mažens jis labai mėgo rašyti. Baigęs Universitetą, paskendęs literatūriname darbe. Pirmasis jo romanas — "Mėlynai kareiviai", parašytas ir išleistas prieš karą. Butėnas buvo geras P. Cvirkos ir kitų pažangių rašytojų bičiulis. Kaune gyveno M. Šleževičiaus namuose, rūsyje, turėjo kambarėlį greta P. Cvirkos. Jis buvo anti-fašistas, todėl paneigtas. Bet jį gerbė, jį mylėjo tokie vyrai, kaip A. Venclova, K. Korsakas ir J. Šimkus. Jis bendradarbiavo anuo metu leidžiamame pažangiųjų rašytojų almanache "Prošvaistėse." Julius jau yra parašęs nemažą knygą, daugiausia autobiografių ar monografių. Šiuo metu jis dirba Tarybinės Lietuvių enciklopedijos redakcijoje.

Karo metu jis nespėjo pasitraukti į Tarybų Sąjungos gilumą. Teko visko perkęsti, bet išliko gyvas. Jis mokė Merkinės gimnazijoje, o vėliau buvo buvęs tos gimnazijos direktorius. Dabar sau gražiai gyvena su žmona Irena Oškinyte. Vėliau turėjau progos ir pas juos du namuose smagiai praleisti vakarą.

Taigi važiuojant su Julium, laiko už dyką neekvojau: gavau apie šį įdomų žmogų daugiau žinių.

Mano giminaitis, kaip sakiau, gyvena Kirtimuose, netoli Eišiškių plento, taipgi netoli ir Paneriu. Vėdės, turi apie trejų metų amžiaus sūnelį. Jis dirba miškų departamente, o žmona Julija—"Leilijos" fabrike, siuvėja. Ji—lenkaitė, vilnietė lenkaitė, bet lietuviškai jau pramoko gerokai kalbėti. Namai, kuriame gyvena, jau pabuvęs, kadaise priklausęs jo uošviams, bet, man Vilniuje esant, jis buvo užrašytas Vytautui su ta sąlyga, kad jis pridabos, užlaikys uošvę, kuri nesveika, invalidė, kol ji bus gyva. Vytautas, beje, buvo pradėjęs statyti čia pat arti naują namą, bet atsirado priežasčių, dėl kurių negalėjo jo užbaigti, tai vėliau pardavė, nusitardamas sumoderninti jį.

Repatriacijos metu Vytauto žmonos sesuo su savo šeima išvyko į Lenkiją, nes ji skaitėsi lenke. Galėjo tai padaryti ir Vytautas su žmona, bet, žinoma, atsisakė. Julija pasižadėjo išmokti gerai lietuvių kalbą ir būti gera tarybinės Lietuvos piliete.

Vėliau patyriau, kad Vytautui pavyko sumoderninti savo namą: įsitaisė jis šaldytuvą, skalbiamąją mašiną ir televizorių; gyvena pilnai kultūriškai. Jis turi nemažą daržą ir sodelį; turi daug bičių kelmų, nes pats—bitininkas, bitininkystės kursą neseniai baigė. Pažįsta biteles jis, o biteles—jį.

—Kaip gi tu sukaupėi tiek daug bičių?—klausiui.

—Paprastau apylinkės vaikų, kad jie, pamatę atlėkusių bičių spiečių, man praneštų. Tuomet aš žinau, kaip jį pasigauti. Aišku, už tai aš vaikams skolin-gas nelieku.

Medaus jis turi užtenkamai. Duoda jis jo savo bičiuliams; net ir parduoda. O bitėms čia tikras rojus: daug medžių, daug gėlių, daug žiedų. Nektaro užtenka.

Vytautas pasakojo man įdomų dalyką. Jis sirgęs reumatu, ir kažkas užrodė, kad bičių įgėlimas reumatą žmogui išgydys. Ir jis, sako, nuo to išgyjęs. Dabar ateina pas jį ir kai kurie kiti žmonės su ta liga gydytis. Kad tame gali būti kiek tiesos, tikiu, nes viename tarybiname žurnale skaičiau kaip tik apie tokį pat nuo reumato gydymo būdą.

Apylinkė labai graži, tiesiog žavinga. Gyvenamųjų namų čia matosi daug, bet jie dar atokiai stovi viens nuo kito. Gyvena daugiausia lenkai arba sulenkėję lietuviai. Namų jau yra ir naujų, dailių. Bet kol kas šito rajono, kuris dar vis paneši ne į miestą, nepasiekė kana-

lizacija ir vandentiekis: vandenį tenka neštis iš šulinio, kuris stovi labai giliame klonyje. Tačiau "miesto tėvai" jau yra suplanavę šį rajoną apstatyti moderniais namais, padarant jį "tikruoju miestu." Žinant, kaip Vilnius auga, spėju, jog netrukus Kirtimai ir bus vienu gražiausių miesto rajonų.

—Aš bijau, kad neištautėt mano sūnus, — pasakoja Vytautas. — Uošvė — lenkė, kaimynai—lenkai, nuo senų laikų čia jie įsikūrę, tai ir vaikas gali "nukrypti."

—Tai kaip gi jį "gelbsti"?

—Ogi taip: Kadangi mudu su žmona dirbame, o uošvė invalidė, tai parsivežu iš kaimo mergaitę, kad ji čia šeiminingai ir kalbėtųsi su sūnum prigimtinę kalbą. Kai mergaitė su miestu jau apsipranta, tuomet bandau kaip nors ją čia prirašyti; o kai šį gauna darbą fabrike ar kur kitur, ieškau kitos dukaitės.

Man ten esant, pas jį gyvena daili mergaitė, rodosi, iš Miroslovo.

Pirmą kartą man teko valgyti pietus Tarybų Lietuvos darbininkų šeimoje. Ant stalo buvo visokių užkandžių, be to, dviejų rūšių mėsos: kiaulienos ir vištienos. Buvo ir stipresnių išgėrimų, o greta jų — kavutės ir pyragaičių. Pietūs geri. Aišku, jie nevalgo taip kasdien, bet ir nieks taip kasdien nevalgo. Abudu šeiminingai alkoholinių gėrimų nevartoja ir nerūko. Už tai jiedu man patiko.

Po vaišių mudu su J. Butėnu skubėjome atgal į miesto centrą. Aš lyg ir jaučiau, jog gausiu nuo P. Rotomskio pipirų, kad nepasielgiau korektiškai, nepasakiau, kur "dingau."

Taip ir buvo.

Kritiškas pastabas nuolankiai priėmiau, pažadėdamas daugiau niekad, o niekad taip nedaryti. Vėliau girėdžiau, kad ir Julius už tai buvo "gavęs velnių," nors jis žmogus niekuo čia dėtas; aš didžiausias grieštininkas.

Kai kam šis įvykis gal atrodytų per smulkus net ir spaudoje paminėti, bet gerai pagalvojęs, kiekvienas suprass, jog tai nėra smulkus. Žmogus, tik ką atvykęs į naują šalį, atsiskiri nuo savo grupės ir dingstis, niekam nė žodžio netaręs. Vadovams, kurie tavimi rūpinasi, tai sukelia visokių išminčių: gal tu staiga susirgai, gal koks kitas blogis su tavimi atsitiko?.. Po tos pamokos, pirmiau negu atsiskirdavau nuo savo grupės, visuomet pasakydavau tiems, kurie buvo pastatyti mums padėti, kad aš "dingsiu," kad manim nesirūpintų.

—

Iš Vilniaus į senuosius Trakus vykome autobusu. Kelias puikus. Vaizdai pakelėse—mieli. Diena — auksinė.

Cia susipažinau su daugeliu vilniečių, atvykusių mašinomis. Buvo čia visuomenininkų, menininkų, sportininkų, dailininkų. Trakai, mat, vasarą ir žiemą traukia pas save žmones ne tik kaip istorinis miestas, o ir savo grožiu. Susipažinau su Mikase Meškauskine, sena veikėja-kovotoja, ilgokai valgiusią kalėjimo duonėlę, buržuaziją Lietuvai valdant, buvusiąją pogrindininkę. Šiuo metu ji — Lietuvos Kultūros ministro pavaduotoja. Arčiau čia susipažinau ir su senu revoliucionierium Vladu Niunka, šiuo metu einančiu LKP CK sekretoriaus pareigas. Teko sumegsti pažintis ir su kitais įžymiais vilniečiais, pavyzdžiui, su B. Rameliene, jauna veikėja ir publiciste.

Trakuose porą kartų esu buvęs prieš apie 50 metų. Tuomet Trakai buvo mūsų apskrities sostinė. Nelengva būdavo juos nuo Merkinės žmonėms pasiekti, o dažnai reikėdavo pasiekti. Čia gi, be kitko, vykdavo apskrities teismų posėdžiai, kur žmonės "teisybės ieškodavo," bet jos niekur neradavo.

Viskas Lietuvoje keičiasi, keičiasi ir Trakai. Ne, dar ne visas miestas yra naujai atsistatęs; yra senų gyvenamųjų namų.

Trakuose gyvena ir karaimų, kuriuos dar Vytautas buvo parkvietęs į Lietuvą. Jiems čia pat 14 amžiaus pradžioje buvo pastatyta ir bažnyčia (kinesė). Vėliau ji sudegė, bet jos vieton buvo pastatyta kita, dar ir šiandien tebestovinti. 15-ojo amžiaus pradžioje, beje, Vytautas pastatė Trakuose ir katalikams bažnyčią.

(Bus daugiau)

IŠ LIETUVOS

UKRAINIEČIŲ KULTŪROS DAINOS

Nuoširdi tautų draugystė šventė

Tarybų Lietuvoje skamba nuoširdūs sveikinimo žodžiai ukrainiečių, lietuvių, rusų kalbomis. Kur bepasirodytų brangūs svečiai — Ukrainos Literatūros ir meno darbuotojai—visur jie sutinkami džiugiomis šypsenomis, gėlėmis.

Tiesiog per keletą valandų buvo išparduoti visi bilietai į Ukrainos liaudies choro ir nusipelnusio šokių ansamblio koncertus. Tikra draugystė šventė virto spektakliu, kuriuose dalyvavo TSRS liaudies artistai D. Gniatiukinas, P. Karmaliukas ir kiti įžymūs Ukrainos scenos meistrai.

Nuoširdžiai vyko Valstybinėje konservatorijoje ukrainiečių kompozitorių susitikimas su Vilniaus muzikinės visuomenės atstovais. Vilniaus Centriname knygyne skaitytojais susitiko su Leninės premijos laureatu M. Stelmachu, buvusiu partizanų, Tarybų Sąjungos Didvyriu J. Zbanackiu, V. Byčko, I. Muratovu ir kitais ukrainiečių rašytojais.

Vilniaus šlifavimo staklių gamyklos darbininkai pas juos apsilankiusiems Ukrainos meno meistrams papasakojo, kaip įmonės kolektyvas kovoją už teisę vadintis garbingu komunistinio darbo

įmonės vardu, karštais plojimais sutiko kiekvieną svečių koncerto numerį.

Šiltai buvo sutikti brangūs svečiai iš broliškosios Ukrainos Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose.

NUOTRAUKOJE matome ukrainiečių rašytojus Gedimino kalne. Priekyje (iš dešinės) J. Zbanackis, Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko vardo universiteto dėstytojas V. Abramavičius, M. Stelmachas su žmona ir V. Kučeris.

Kaip ilgai išgyveno Amerikos prezidentai

Kai John F. Kennedy buvo įsajkindamas į Jungtinių Valstijų prezidentus šių metų sausio mėn. 20 dieną, Amerikos žmonės savo tarpe turėjo tris buvusius valdžios galvas. Tai buvo pirmą kartą per tris ketvirtus šimtmečio, kai trys prezidentai buvo gyvi inauguracijos metu.

Dwight D. Eisenhower pasiekė 70-tus metus, tautos vadovavimo vadžias perdavė už save 27 metais jaunesniam Kenedžiui. Harry S. Truman buvo 76 metų ir Herbert C. Hoover 87 metų amžiaus.

Ir Hooveris ir Trumanas nuo inauguracijos jau išgyveno ilgesnį laiką, negu kad būtų tikimasi pagal mirtin-gumo sąlygas tais laikais, kai jie perėmė valdžias ir savo rankas. Nuo Civilinio karo buvo tik du prezidentai (Grover Cleveland ir William H. Taft), kurie išgyveno savo tikėtąjį išgyventi laiką po inauguracijos.

Penkiolika mirusių prezidentų, nuo Lincolno iki Franklin D. Roosevelto laikų, išgyveno iš viso 165 metus po jų inauguracijos, o jų tikėtasis išgyventi laikas turėtų būti 290 metų. Šie 15 vyrų, kitais žodžiais tariant, vidutiniškai išgyveno 8 metais trumpiau, negu kad būtų tikėtasi.

Trys iš šių prezidentų (Lincolnas, Garfieldas ir McKinley) buvo nužudyti prezidentinių pareigų ėjimo metu. Tačiau ir jų neįskaitant į šią statistiką, po Civilinio karo prezidentų išgyventas laikas vis tiek būtų 6.6 metų trumpesnis, negu kad būtų tikėtasi po jų inauguracijos.

Ankstvyjeji prezidentai turėjo daug ilgesnius gyvenimo metus. Penkiolika prezidentų, nuo Vasingtono iki Buchanano, išgyveno vidutiniškai vienerius ir trečdalį metų ilgiau, negu kad būtų tikėtasi po jų inauguracijos. Tolimesnis analizas rodo, kad 10 pirmųjų prezidentų išgyveno gana ilgai. Jie išgyveno ketveriais su puse metų ilgiau, negu kad būtų tikėtasi.

Iš pirmųjų 10 prezidentų tik du (Vashingtonas ir William H. Harrisonas) mirė anksčiau, negu būtų

tikėtasi. Tikėtasis išgyventi laikas nuo Vashingtono iki Tylerio buvo 72.8 metai, o jie išgyveno vidutiniškai 77.4 metų.

John Adams išgyveno ilgiausiai iš mūsų visų prezidentų — iki 90 metų amžiaus, arba virš 16 metų ilgiau, negu kad būtų tikėtasi. Istoriniu sutapimu Jeffersonas mirė tą pačią dieną, kaip ir John Adams (1826 m. liepos 4 d.) 83 metų amžiaus, arba 11 metų vėliau, negu kad būtų tikėtasi pagal mirtin-gumo sąlygas tais laikais. Madisonas, kaip ir Jeffersonas, buvo 57 metų amžiaus, kai perėmė valdžią ir savo rankas, ir išgyveno 85 metus.

Imant kitą kraštutinumą, Garfieldas išgyveno trumpiausiai. Jis mirė nuo žmogžudžio kulkos būdamas 49 metų amžiaus, tai buvo 19 metų trumpiau, negu kad būtų tikėtasi. Franklin D. Rooseveltas buvo 63 metų amžiaus, kai mirė, 8 metais trumpiau, negu kad būtų tikėtasi.

Atsižvelgiant į tai, kad JAV-jos turėjo tik 34 prezidentus ir kad jų išgyventi metai buvo įvairūs nuo vieno istorinio periodo iki kito, vis dar nėra įmanoma įrodyti, ar prezidentavimas sutrumpina gyvenimą ar ne.

American Council

APARATAI SU RAIDĖMIS KEAG

KĖDAINIAI. — Apskritimas su keturiomis raidėmis KEAG — toks yra jaunos Kėdainių elektros aparatūros gamyklos ženklas. Juo pažymėtus magnetinius paleidėjus gauna visa eilė šalies mašinų gamybos įmonių. Šie prietaisai montuojami prie staklių ir yra skirti elektros varikliams įjungti ir išjungti.

Įmonės produkcija siunčiama ir į užsienį. Juos gauna Kinija, Lenkija, Bulgarija. Neseniai pirmoji magnetinių paleidėjų siunta buvo išsiųsta į Mongolijos Liaudies Respubliką.

Vilkaviškyje įvyko medicinos darbuotojų konferencija, kurioje dalyvavo šio, o taip pat Kapsuko, Kalvarijos, Šakių, Kazlų Rūdos rajonų medikai.

J. Marčiulionytė 4 p.—Laisvė (Liberty)—Penkt., gegužės (May) 26, 1961

Philadelphia, Pa.

Automobilių vairuotojams dėmesio

Miesto Taryba nutarė pareikšti važiuotės signalų pasargos spalvą skersgatvėse. Ligi šiol buvo naudojama signaluose raudonos, žalios ir gintarinės pasargos spalvos, o dabar, užuot gintarinės, bus žydrai geltona spalva. Patirta, kad akys greičiau pagauna geltoną spalvą.

Phila. mieste randasi 2,500 skersgatviuose signalų.

Buvo rimtai susirgusi gripu Ona Zalnieraitienė, LLD išdininkė ir uoli veikėja kultūriniame pažangiųjų lietuvių judėjime. Per keliolika dienų Onutės temperatūra buvo pakilusi ligi 106 laipsnių. Jinai bičiulius lankytojas galėdavo pažinti tik kaip per miglas. Gydytojas lankė kasdien per savaitę laiko.

Linkime draugei pilnai susveikti iki vykimo į baltimoriečių ruošiamąjį Laisvės naudai pikniką, kuris įvyks birželio 11 d.

Per keletą dienų buvo skaudžiai susirgusi ir draugė H. Pletienė užsikrėtimu virusais viduriuose. Tačiau jinai susveikusi vėl grįžo prie savo užsiėmimo.

Draugas L. Tureikis jau seniai sirguliuoja, su palaužta sveikata. Bet neseniai jis parpuolė savo namuose ir dar labiau pablogino savo sveikatą. O jo žmona Helena gydosi namie po neseniai turėtos operacijos.

Sakoma, kad mieste labai daug žmonių sirguliuoja virusinėmis vidurių ligomis. Ligoniai nusiskundžia, kad jų vidurius sivilina kaip liepsnomis...

Pennsylvanijos valstijos gyventojai 5 prieš 1 pasisakė už panaikinimą mirties bausmės žmogžudžiams ir kitokiems kriminalistams. Bet kaip valstijos seimelis nubalsuos, tik ateitis parodys.

FBI agentai pranešė, kad Philadelphia mieste, per praėjusius devynerius metus, kriminališki prasižengimai pakilo iki 13 procentų.

L. R.

Washingtonas. — JAV metinių išlaidų sveikatos, mokslo ir labdarybės reikams skiria tik biskį virš keturių bilijonų dolerių, o militarizmui virš 45 bilijonus.

Brockton, Mass.

Mūsų naujienos

Gegužės 6 d. Birutės draugystė buvo surengus vakariene ir šokius. Įvyko Liet. Tautiško Namo patalpose. Publikos buvo daug. Valgiais rengėjos visus patenkino. Už tai didelis kreditas gaspadinėms.

Sekmadienį, birželio 18 d., Maple Parke, Methuen, įvyks Mass. valstijos apskričių metinis piknikas. Iš mūsų kolonijos skaitlingai vyksime. Montellos Vyrų Dailės grupė kiekvieną sekmadienį lavinasi, vadovystėje Alb. Potsus mokosi naujų dainų.

Gegužės 11 d. mirė "Laisvės" skaitytojas Dominikas Čerkasas (Charry). Buvo apie 70 metų amžiaus. Priklausė prie Šv. Roko ir Piliečių savišalpos draugijų. Palaidotas Melrose kapinėse. Buvo antrą kartą vedęs ir paliko nuliudime žmoną.

Jau pirmiau "Laisvėje" buvo minėta, kad serga gera apšvietos rėmėja Helena Rindziavičienė. Ligoninėje jai padarė operaciją, išbuvo ten apie dvi savaites, o dabar jau gydosis namie. Linkiu pilnai pasveikti.

G. Shimaitis

Maskva. — Sekamą mėnesį Ganos prezidentas Kwame Nkrumahas atvyks į Maskvą. Iš TSRS jis vyks į Kiniją.

Piknikų Kalendorius

Išitėmykite žemiau nurodytus piknikus ir pasirūpinkite atsilankyti į juos.

BALTIMORE, MD.

"Laisvės" paramai piknikas įvyks Birželio-June 11 d., Slovak National Home and Park, 6526 Holabird Ave., muzika nuo 3 iki 7 P. M.

LAWRENCE, MASS.

Pikniką rengia Naujosios Anglijos Lietuvių Komitetas, įvyks Birželio-June 18, Maple Park, Methuen, Mass. Bus graži dainų programa.

BROCKTON, MASS.

Didysis "Laisvės" naudai piknikas įvyks Liepos-July 2 d., Ramova Parke, Montello, Mass.

Philadelphia, Pa.

Philadelphiečių pareiga, kuriems sąlygos leidžia, vykty busu į "Laisvę" rengiamą pikniką birželio 11 d. pas baltimoriečius. Vasaros laiku nesitikime daug parengimų. Vienas ar du kartu vasaros laiku su būriu draugų - draugių, linksmam dainuojančių, pasisvečiuoti priduoja gyvenime gyvumo. Parvykęs iš kitos kolonijos pasiveži gražių įspūdžių, pažinčių, ir tie įspūdžiai, pažintys ilgam prisiminimui pasilieka. Iš pirmiau pažymėtų draugų, pas kuruos galite įsigyti iš anksto bilietus, kad jums būtų užtikrinta veta buse, kreipkitės pas Griciūnienę S. Philadelphijoje ir pas Pranaitį Camdene. Busas išeis nuo 1150 N. 4 Street 8:30 val. ryto.

Philadelphiečiams priminimas, kad birželio 4-tą paremtumėt Camdeno LLD 313 kuopos draugišką išvažiavimą pas draugą Wm. Patten, Gloucester Heights, N. J. Camdeniečiai dažnai atsilanko pas mus, tad atsilankykime mes nors kartą ir pas juos.

Kaip kiekvienoje kolonijoje, taip ir pas mus, i kuopos valdybą nėra lengva gauti narių. Drg. J. Kazlauskas per ilgą metų eilę yra nutarimų raštininkas ir gegužės mėnesio susirinkime norėjo pasitraukti, bet kuopiečiai nesutiko jį paleisti. Drg. Kazlauskai, jūs esate tinkamas toms pareigoms ir nelengva jūsų vietai gauti kitą. Esate senas veikėjas, gerbiantis LLD ir jus kuopos nariai gerbia. Būkite kantrūs.

LDS 5-toje kuopoje negeriau. Ačiū tik dviem ar trim draugėm, kuopoje dirbančiom, kuopa pasilauko. Drg. Zalmieraitienė serga, bet yra abiejų kuopų darbšti narė, ji lanko abiejų kuopų susirinkimus. Drg. Smitienė yra kuopos sekretorė, bet ji dirba ilgas valandas ir ne visada gali pribūti. Walentai irgi prisideda prie kuopos palaikymo.

Kai kurios pirmiau taip gražiai lankiusios LLD 10-tos kuopos susirinkimus draugės per porą pastarųjų susirinkimų neatsilankė. Vienos serga, kitos gal kitais dalykais užimtos.

Lauksime birželio susirinkime.

Piliečių komitetas įteikė Dauphin apskrities teismui petiją, kad sulauktyt išmokejimą Harrisburgo valdininkų pasikeltus iškaščius. Petijoje sakoma, kad patys įstatymų leidėjai neturi teisės pasikelti savus iškaščius ir padidinti savas pensijas. Valstijos piliečiai legaliu balsavimu turi nubalsuoti jų iškaščių ir pensijos pakėlimą.

Gegužės 16 dieną didžiama balsų pasisakė, kad Philadelphijoje ir Pitsburge didieji viešbučiai sekmadieniais nuo 1 val. iki 10-tos vakaro galės parduoti svaiginančius gėrimus. "Blue" įstatymas, per ilgus metus veikęs, daliai naikinamas.

Piliečiai pasisakė, kad būtų užtraukta paskola naujų mokyklų statymui ir senų taisymui.

Teismo įsaku "Tymst-

rių" unijos lokalas negali imti iš 1000 valdybos narių teismo lėšų padengimui.

Na, ir pora advokatų kreipėsi prie disrikto teismo, kad lokalas jiems išmokėtų kelias dešimtis tūkstančių dolerių už jų darbą. Koks disrikto teismo nuosprendis bus, matysime vėliau.

Agrikultūros departamentas pranešė, kad Pennsylvanijos ūkininkai didesnio pelno sumetimais pila vandens į pieną. Jau kelis nubaude, bet pagal įstatymą negali bausti daugiau kaip \$60. Agrikultūros departamento pasakymu, šis pienas vežamas į New Yorką.

Philadelphija turi bėdų su karveliais. Daug nusiskundimų yra, kad kūr karveliai apsisotę, ten namus aptersia. Tūli patarė, kad tas vietas reikia aplieti "plastic jelly." Bet, sakoma, Londone buvo tai daroma, bet kuomet saulė įkaitino namus ir "jelly" susileido, tai daugiau bledies padarė negu karveliai.

Pilietis

New Haven, Conn.

Ivairios žinios

Gegužės 16 d. įvyko LLD 32 kuopos susirinkimas. Narių atsilankė daugiau, negu į pirmesnius susirinkimus. Paminėjimui Tėvų dienos įrinktos gausios Alena Soliūnas, Eva Rudman ir Antosia Soliūnas. Tai gerai patyrusios gausios ir jos pagamins skanius pietus.

Plumbers ir Steamfitters lokalas 349 paskelbė streiką gegužės 1 dieną. Reikalauja prie dabartinės algos po \$3.90 per valandą pridėti dar po 57 centus. Pradžioje buvo manyta, kad streikas greitai pasibaigs, bet kontraktoriai nenori skaitytis. Tai unija pastatė pikietus, manoma, kad dabar streikas bus laimėtas.

Conn. Bus Co. jau pakėlus važiuotės kainą iki 25 centų, bet skundžiasi, kad vis dar negali išsiversti. Sakoma, kad senesni žmonės, kurie gyvena iš pensijos, tai negali busais važinėti. Prie to, automobiliais žmonės plačiai naudojami.

Apylinkės ūkininkai skundžiasi, kad pavasaris labai lietingas. Jie negali žemę įdirbti, nes per daug jau šlapia.

Pas mus yra daug bedarbių, ypatingai iš senesniojo amžiaus. Gie kada mokyklos pasibaigs, tai laikinai jau nuoliai ieškos darbo. Tada jau senesnio amžiaus žmogui dar sunkiau bus darbo susirasti. Gi nedarbo apdrauda jau baigiasi.

Middletown miestelyje mirė Teresė Buchionienė. Buvo tik 42 metų amžiaus. Paliko nuliūdime vyrą, sūnų, dukrą ir daugiau giminų. New Haveno pažangūs lietuviai reiškia užuojautą A. Buchioniui, šeimai ir velionės giminėms.

J. Kunca

Daugiau įvairių parengimų Laisvės naudai.

Žinios iš Lietuvos

Pastaraisiais metais Lietuvos žemės ūkio akademijos mokslininkai sukūrė eilę naujų mašinų cukriniams runkeliams kompleksiskai auginti. Neseniai mechanizavimo katedros dėstytojas A. Statkevičius ir mechanikas K. Grybauskas sukonstravo ir pagamino užkabinamąjį kombainą runkeliams nuimti, tinkamą Lietuvos sąlygomis. Visas kombaino mechanizmas veikia ant traktorinės važiuoklės. Gražiai nu-piauti lapai patenka į vieną bunkerį, o šakniavaisiai — į kitą.

NUOTRAUKOJE: dėstytojas A. Statkevičius ir mechanikas K. Grybauskas naujos mašinos bandymo metu.

KĖDAINIAI — STATYBŲ MIESTAS

Aplink gražų skverą vienas šalia kito stovi nauji šiuolaikiniai pastatai — gražesnių formų, plačiaekraninis kinas "Nevėžis," paštos skyriaus rūmai, dviejų aukštų restoranas, didelis buitinio aptarnavimo kombinatas. Netoliese — istisas naujų gyvenamųjų namų kvartalas.

Taip dabar atrodo Kėdainių centras. Visi šie pastatai čia iškilo neseniai. Tačiau tai tik dalis tų namų, kurie papuošė miestą šiame septynmetyje. Buvo pastatyti kultūros namai su 500 vietų žiūrovų sale, vasaros kavinė, didelė kepykla, eilė gyvenamųjų namų. Vien tik praėjusiais metais buvo perduota naudojimui daugiau kaip šimtas butų su 2,700 kvadratinėmis metrų plotu.

Šiemet Kėdainiuose kyla chemijos kombinato korpusai. Rekonstruojami ir plečiami Kėdainių elektros aparatūros gamykla, o taip pat Šiaulių "Elnio" odų avalynės kombinato filialas.

Miestą labai papuošė pradėta statyti trijų aukštų universalinė parduotuvė. Jos sienos bus iš metalinių konstrukcijų ir stiklo. Tai — pirmasis tokio tipo prekybinis pastatas Pabaltijėje. Gražia architektūra pasižymės ir statomas 120 vaikų lopšelis-darželis.

Platų užmojų šiais metais įgavo gyvenamųjų namų statyba. Iš viso šiemet kėdainiečiai gaus daugiau kaip 140 butų. Lygiagrečiai su statyba vykdomi miesto tvarkymo darbai. Šiuo metu tiesiamos naujos požeminės komunikacijos. Gyventojų patogumui bus įrengtas pliažas prie Nevėžio.

"Meilė ir skarda" išėjo už respublikos ribų

VILNIUS. — Lietuvos TSR Kompozitorių sąjunga pasiekė džiugią žinią — Liepojos muzikinis dramos teatras stato B. Gorbulskio operetę "Meilė ir skarda" (libretas V. Bložės). Tai pirmoji lietuviška operetė, išėjusi už respublikos ribų.

Šalies teatruose su pasisekimu statomi respublikos kompozitorių sceniniai veikalai. Rygoje, Taline, Lvoje pastatytas J. Juzeliūno baletas "Ant marių kranto," o Tartu Valstybinio teatro "Vanemuine" repertuare yra jauno kompozitoriaus V. Baumilo opera "Paskenduolė" ("Veronika").

Vokietijos specialistai apie parduotuvių statybą Lietuvoje

ŠIAULIAI. — Čia svečiavosi Vokietijos Demokratinės Respublikos kooperatyvų sąjungos Valdybos viršininkas H. Vinteris ir architektai G. Rotė ir V. Prendelis. Svečiai apžiūrėjo statybos valdybos materialinę-techninę bazę, Kelmės, Rietavo ir kituose respublikos rajonuose statomas parduotuves, susipažino su prekybos tinklo statybos metodais.

Vokietijos Demokratinės Respublikos specialistai labai šiltai įvertino parduotuves, statomas iš stambių surenkamųjų gelžbetoninių plokščių. Remonto-statybos valdybos viršininkui J. Cyvui papasakojo, jog tokia parduotuvė sumontuojama per 6 dienas ir kainuoja 20 su viršum procentų pigiau, negu statant iš plytų, vadovas H. Vinteris pareiškė: —Puiku! O pas mus tokia parduotuvė statoma daugiau kaip metus laiko. Parvykęs būtinai spaudoje pasakosiu apie jūsų patyrimą. Stengsimės ir mes nedelsiant įsisavinti tokių parduotuvių statybos metodus.

Mokslinis punktas Kuršių Neringoje

KLAIPĖDA. — Kiekvieną vasarą į Kuršių Neringą atvyksta Mokslų akademijos Geologijos ir geografijos instituto moksliniai bendradarbiai, botanikai ir zoologai. Jie čia atlieka Baltijos jūros, kopų, Kuršių marių floros ir faunos tyrinėjimus.

Nuo šių metų mokslininkai tyrinėjimus Kuršių Neringoje vykdys ir žiemą. Juodkrantės gyvenvietėje organizuojamas mokslinis punktas. Gyvenvietės taryba perdavė jam pastatą, kuriame bus įrengtos laboratorijos bei patalpos moksliniams darbuotojams gyventi.

Medicininės aparatūros fabrikui—15 metų

VILNIUS. — 1946 metų balandžio mėnesį Vilniuje pradėjo veikti nedidelė medicininė įrengimų remonto dirbtuvė. Praslinko 15 metų. Per tą laiką čia daug kas pakito, dirbtuvė virto fabriku. Nuo universalinių chirurginių stalų ir kito inventoriaus remonto kolektyvas perėjo prie sudėtingos aparatūros gamybos. Fabrike taip pat pra-

dėta gaminti ugnimi kaitinamus skalbyklų kompleksus, elektromagnetinius fa-zių perjungėjus, šilutės li-goninės gydytojo Stanaičio lūžimams gydyti plastmasinę tarą vaistams. Imonės dirbiniai yra žinomi ir eilėje broliškojų respublikų.

Fabrike išaugo puikūs kadrai. Be šaltakalvio N. Oleinikovo ir jo brolio vyr. inžinieriaus I. Oleinikovo, kurie buvo vieni iš gamybos organizatorių, čia užtarnautai gerbiami darbininkai I. Žikus, P. Arasimavičius, V. Chomičius ir kiti. Dabar kolektyvas ruošiasi serijomis gaminti naują produkciją—sekcijinius surenkamuosius įrengimus vaistinių asistentų kambariams.

J. GAGARINĄ SVEIKINA

Brangus Jurijau Aleksiejevičiau! 1926 metų gruodžio 27 d. buržuazinės Lietuvos valdovs sušaudė keturis komunistus. Jų tarpe buvo ir mano brolis Karolis Požėla.

Kosminio laivo paleidimas į kosmosą su pirmuoju pasauliye kosmonautu — Tarybų Sąjungos piliečiu — yra nepaprastas įvykis, kuris pradeda naują erą žmonijos istorijoje. Trūksta žodžių išreikšti pasidžiavimą didžiąja mūsų šalimi, mūsų brangia ir mylima Komunistų partija, tarybine liaudimi.

Aš nepaprastai laimingas, kad tos didžios idėjos, už kurias kovojo ir žuvo mano brolis, kasdien pasiekia vis įstabesnes pergales.

Iš visos širdies sveikinu Jus, pirmąjį pasaulio kosmonautą, ir linkiu Jums sveikatos, laimės ir tolesnių žygdarbių mūsų didžiosios tarybinės Tėvynės šlovei.

Kazimiera POŽĖLAITĖ
Bibliotekos nr. 6 darbuotoja

NEMUNU PLAUKIA LAIVAI

Nemuno laivininkystės upeiviai dieną ir naktį skrodžia vandens melynę. Nemunu plaukia vilkikai, traukdami baržų vilksty-nes, pakrautas įvairių liaudies ūkio krovinių. Baržų triumuose — statybinės medžiagos, konteineriai su prekėmis, trąšos kolūkiams ir kt.

Greitu laiku prasidės ir

keleivių pervežimas. Ruožu Kaunas — Jurbarkas kur-suos keturi šilumlaiviai. Reikalui esant, ekskursan-tai galės upe nuplaukti iki Klaipėdos. Vasaros sezonui Nemuno laivininkystė ruošia naujovę. Ruožu Kau-nas — Lampėdžiai — Ka-čerginė kursuos iš Batumi gautas kateris — upių tak-si "Naras". Nuo Kauno iki Kačerginės jis plauks tik-tai dvidešimt minučių. Trys šilumlaiviai — "J. Janonis", "Nemunas" ir "Strėlė" ve-žios keleivius Kauno mario-mis. Jie plauks iki Rumši-kių, sustodami Ragulių ir Pažaislio miške. Be to, eks-kursantus ir iškylautojus pagal susitarimą važinės iki Prienų, Birštono ir net iki Alytaus.

P. Gasiūnas

Muzikinės kultūros liaudies universitete

VILNIUS. — Baigėsi ant-rieji mokslo metai Valstybi-nės filharmonijos Muziki-nės kultūros liaudies uni-versitete.

Pirmaisiais mokslo metais muzikos mėgėjai buvo supa-žindinti su simfoniniu or-kestru, vokalines ir kameri-nės muzikos žanrais bei jų formomis, tarybine progra-mine muzika ir Tarybų Lie-tuvos muzikinės kultūros laimėjimais.

Šių antrųjų mokslo me-tų programa buvo skirta supažindinti universiteto

lankytojus su rusų, Vakarų Europos ir tarybinių klasi-kių gyvenimu bei kūryba. Paskutinės paskaitos me-tu klausytojai išgirdo pa-čius naujausius mūsų kom-pozitorių kūrinius: V. Lau-rušo simfoninę poemą "Au-dronaša," J. Juzeliūno "Af-rikietiškus eskizus," A. Bražinsko koncertą fortepi-jonui su orkestru, B. Dva-riono ir V. Klovos roman-us.

I Muzikinės kultūros liaudies universiteto pas-kaitytas — koncertus atsilan-kydavo vidutiniškai po 500 žmonių.

Gintaro dirbiniai — i Australiją

KLAIPĖDA. — "Dailės" kombinato gintaro meistras išsiuntė savo gaminius i Australiją, kur jie bus eks-ponuojami tarptautinėje mugėje Sidnėjaus mieste.

Kombinate pagaminti gin-taro papuošalai bus ekspo-nuojami Poznanėje įvyk-siančioje tarptautinėje mu-gėje. Lietuvos gintaro meis-trų produkcija jau buvo eksponuojama 27 tarptau-tinėse parodose ir mugėse ir visur susilaukė aukšto įver-tinimo.

Kreipimąsi į visas rajono moteris priėmė šiomis die-nomis Kapsuke įvykusio moterų — darbo pirmūnių saskridžio dalyvės.

E. Kavaliauskas

AVALON, N. J.

Puiki Vieta Vakacijoms

Visus kviečiame praleisti vakacijas pas mus. Geresnės vietos nerastite.

Mokestis už kambarius labai prieinamas:

2 ASMENIMS \$20 I SAVAITĘ

4 ASMENIMS \$35 I SAVAITĘ

VALGIS \$2 I DIENĄ ASMENIUI

Kurie norėtų patys pasigaminti valgį — gali gamintis, yra visi virtuvės patogumai.

Vakacijoms visi patogumai. Puikiausios jūrų maudynės.

J. A. BEKAMPIS

147 13th St., Avalon, N. J.

Telefonas: Area Code 609

967-5921

Baltimore, Md.

LAISVĖS PIKNIKAS

Rengia Amerikos Lietuvių Literatūros Draugijos 25-ta Kuopa

Sekmadienį, Birželio June 11, 1961

Pradžia 11 val. ryto. Muzika nuo 3 iki 7 val. popiet.

Slovak National Home & Park, 8526 Holabird Ave.

Programoje dalyvaus pirmu kartu

VYRŲ KVARTETAS IŠ BROOKLYNO, VAD. MILDRED STENSLER.

Gerbiamieji!

Šis piknikas bus gražioje vietoje, kur galėsite pasilinksinti prie gražios muzikos ir išgirsite Vyrų kvartetą dainuojant gražias dainas. Po to pasivašinsite skaniais valgiais ir atsivėdinsite šaltu alumu.

KELRODIS

Iš Philadelphijos imkite kelią Nr. 40 ir važiuokite iki Baltimore; privažiavę pirmą gatvę—Haven St., sukitę i kairę ir važiuokite iki Lombard Street. Pervaziavę tiltą laikykitės tiesiai iki Holabird Ave. Čia sukitę i kairę ir 1½ mylios pavažiavę kairiame šone rasite pikniko vietą, o dešiniame šone yra kareivių camp.

Iš miesto galima važiuoti Nr. 10-to busu iki Holabird Ave. Išlipę, eikite į vakarus 1½ mylios. O busą Nr. 20 Dundalk reikia imti ant Baltimore St. ir jįs tiesiai privažiavę iki pikniko vietos.

IŽANGA 75c.

RENĖJAI

Nepagautas gyvūnas

Žmonės jūroje ir jos pakrantėse randa pilkų, nemalonaus žemės kvapo „jūros vaško“—ambros—gabalus. Iš pažiūros ši medžiaga nedaro jokio įspūdžio, bet, pridėjus šiek tiek jos į parfumerijos dirbinius, buvo gautas nelauktas efektas. Kvėpalų, įtrinamųjų tepalų, aromatinių balzamų kvapas ambros dėka tampa labai pastovus. Nors šie medžiagos, suvilgyti tokiais kvėpalais išlaiko kvapą ištiesais metais. Neįtikėtina šios keistos medžiagos kilmę aiškino gamtininkai.

Tačiau anksčiau už juos šį klausimą išsprendė japonų žvejai. Jie nustatė, kad ambra susidaro mažojo kašaloto žarnyne. Dabar irgi laikoma, kad ambra susidaro kašalotų (ir ne tik mažųjų) žarnyne, chemiškai pakitus raginėms kalmarų ir aštunkojų, kuriais kašalotai minta, dalims.

1838 m. į žymaus prancūzų gamtininko Bienvilio rankas pateko keletas mažųjų kašalotų, aptiktų Prancūzijos Atlanto pakrantėje. Atoslūgio metu jie neatsargiai priplaukė arti kranto ir „pateko ant sekumos“. Bienvilis pirmasis mokslininkas aprašė šiuos gyvūnus.

Jis pažymėjo, kad mažasis kašalotas yra juodos spalvos su baltais „pagrabinimais“ papilvėje ir pažiaunėje. Tai buvo miniatūrinė didžiojo kašaloto kopija; jis tebuvo 4 milimetru ilgio. Vadinas, mažesnis už savo didžiojo brolio naujagimį.

Mažojo brolio „kaktoje“ kaip ir didžiojo, yra riebalų pripildyti ir sausgyslėmis sustvirtinti spermacėtiniai maišeliai. Tai savos rūšies hidraulinis amortizatorius, suminkština vandens slėgimą į smegenis, banginiui keliaujant vandens gelmėmis. Kelių šimtų metrų gilumoje kašalotas medžioje kalmarus ir aštunkojus. Grobi jis grobia dantimis, kurie auga tik apatiniamie jo žandikaulyje.

Mažieji kašalotai veisiasi tropiniuose Indijos, Ramiojo ir Atlanto vandenynų vandenys. Bet neretai jie nuplaukia ir toli į šiaurę bei pietus. Jų rasta ties Japonijos, Kalifornijos, Olandijos, Tasmanijos krantais. Bet tai buvo žuvę kašalotai — „užplaukę ant sekumos“. Dar nė vienas gamtininkas nematė jūroje gyvo mažojo kašaloto.

Štai ir viskas apie šiuos gyvūnus. Nedaug mūsų žinios apie juos praturtėjo per 120 metų, kurie pralinko nuo jų atradimo.

VIENA DIDŽIUOJASI, BET IR RŪPINASI

Viena. — Austrijos sostinėje džiaugsmas, kad birželio 3-4 dd. čionai susitiks žymiausi pasauliniai vadai, JAV prezidentas Kenedis ir TSRS premjeras Chruščiovas. Bet tuo pat kartu jaučia ir tą atsakomybę, kuri guls ant jų pečių, jei jie nepasiruošė.

NAUJUS LAIVUS LENKIOJE STATO

Gdanskas. — Šiame mieste yra dideli lenkų fabrikai laivų statybai. Vien Tarybų Sąjungai ruošiasi pastatyti iki 1,000,000 tonų įtalpos naujų laivų. Stato laivus po 10,000 tonų. Šiais metais Tarybų Sąjungai bus pastatyta 250,000 tonų naujų laivų.

ĮVAIRIOS ŽINIOS

Lisabonas. — Portugalijos fašistinė valdžia numato didesnę sukilimą Angolos gyventojų. Ji ragina portugalus, kurie ten neturi atsakomybių, grįžti į Portugaliją.

Talinas. — Tarybinė Estija paskelbė šešių vardus ir pavardes, kurie pereitojo karo laiku žudė žmones išvien su vokiečiais hitlerininkais. Estija reikalauja juos grąžinti teismui.

Washingtonas. — 1961 metais pirmame burtinyje JAV plieno gamyba nupuo le iki 19,700,000 tonų. 1960 metais per tą laiką buvo pagaminta 34,700,000 tonų. Tarybų Sąjungos plieno gamyba pakilo nuo 17,700,000 iki 19,000,000 tonų.

Maskva. — TSRS ir Nepalio karalystė pasirašė kultūrinio bendradarbiavimo sutartį. TSRS artistai, mokytojai, rašytojai lankysis Nepalyje, o jo — Tarybų Sąjungoje.

Washingtonas. — Harry R. Turkel, kuris buvo per 32 metus Jungtinių Valstijų patarėjų Lotynų Amerikos reikalais, rezignavo. Jis nesutinka su Adolf A. Berle politika.

Cumberland, Md. — Įvyko sprogimas fabrike ir užmušė 9 darbininkus. Fabrikas gamina skystų raketų šaudymui į erdvę.

Washingtonas. — Atstovų Butas 305 balsais prieš 104 nutarė skirti \$3,000,000 programai patraukimui iš kitur turistų.

Newport, R. I. — Mirė admiralas J. H. Foksett.

A. Kamarauskas Floridoje prigėrė

A. Kamarauskas, gyvenęs Brooklyne, nuvyko į Miami, Florida. Ten laivu išplaukė į jūrą maudytis ir žuvauti. Jam ant meškerės užkibo labai stambi žuvis. Jis nepajėgė ją vienas ištraukti, tai laivo kapitonas atėjo į pagalbą. Bet tuo momentu Kamarauskas iškritė į vandenį. Šeši vyrai puolė į vandenį, jie gelbėti, bet nepavyko.

Paskui jo kūnas iškilo, bet Kamarauskas jau buvo negyvas. Jo kūnas parvežtas į Brooklyną, buvo pašarvotas pas Bieliauską jo koplyčioje ir palaidotas Maspeth kapinėse.

Kamarauskas buvo 52 metų amžiaus, vedęs, paliko nuliūdime žmoną.

K. Joneliūnas

Grįžo iš kelionės

Ketvirtadienį Ieva Mizarienė grįžo iš kelionės, padarytos tarnybiniais reikalais. Buvo Detrote, Clevelande, Pittsburghe ir Washingtone.

FORMOZIETIS APIE ČIANGO REŽIMĄ

New Yorkas. — Ite Chenas, Formozos salos buvęs gyventojas, rašo „The New York Times“ apie Čiang Kai-šeko režimą. Jis nurodo, kad Čiangas ir jo gauja yra pavergus Formozos gyventojus. Formozoje Čiangas šalininkai, atbėgę iš Kinijos, sudaro tik 18 procentų salos gyventojų, bet jie gali turėti savo rankos. Taip vadinamame parlamente jie sudaro 98 procentus narių.

Washingtonas. — Naujų viešųjų tiesimui ir senų taisymui JAV vyriausybė skiria \$818,000,000.

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

Ši laišką gavo brooklynietė (dabar gyv. Igojoj saloj) Eleonora Sungaila:

Sesute, širdingai dėkoju už laikraštį Laisvę. Kaip yra malonu skaityti Amerikos lietuvių laikraštį, susipažinti su jų gyvenimu. Aš gavęs laikraštį perskaitau kelis kartus, kad išgilint tikriau žinias. Daug kas yra parašyta ir apie mūsų kraštą. Kai buvo atvažiuavę Amerikos lietuvių turistai, pamatė, kaip gyvena lietuviai, jie sugrįžę į Ameriką parašė laikrašty Laisvę straipsnius apie Lietuvą, kaip gyvename. Aš gavęs laikraštį, perskaiciau. Tai jų tikra teisybė parašyta, nieko savo kalbose neišpūtė.

Dabar gyvenimas pas mus labai pasikeitęs ir kaimas. Seniau buvo mada naminiai drabužiai nešioti. Dabar niekas nenešioja, visi nešioja pirkinius. Visai išėjo iš mados namų darbo drabužiai. Seniau būdavo nueini į miestą ir matai, kuris kaimo žmogus. O dabar iš apsirangimo nepažinsi, kaimo žmogus apsirangęs taip, kaip miesto.

Mes pirmiau turėjome žemės 8 hektarus, laikėm 2 ar 3 karves, o dabar turime vieną, bet nebogių gyvenam turint vieną dėl to, kad reikėdavo tą pieną parduoti, reikėjo mokėti mokesčius, žemės inventorijų pasitaisyti. O dabar mokesčio nereikia mokėti, kiek gaunam pieno, visą sau suvartojam, dviem žmonėms pilnai užtenka. Kai karvė užtrūksta, tada nusiperkam

sviesto iš krautuvės, be pieno produktų nebūvama. Kai norim šviežios mėsos, nusiperkam iš krautuvės. Nusiperkam porą kiaulių. Duonos perkam iš krautuvės dėl to, kad mums neapsimoka namie kepti, pasensta, neskani pasidaroma kada kokios norim, tokios nusiperkam. Iš kolūkio gaminami grūdais kiaušius sišeriam. Bulvių savo užsiuoginam. Aš gaunu atlyginimą iš kolūkio už darbą pinigais nustatyta už mėnesį sumą, o grūdų pagal išteklį—kai kada mažiau, kada daugiau, bet porai kiaulių nuprenet užtenka. Pinigų mes daugiausia pasidarom iš sodų, tokiu būdu apsinam savo visus reikalus.

Kad nekiltų karas, dabar gyvenimas nebologas. O mes karo labai išbauginti dėl to, kad mes jau du pasaulinius karus pergyvenom, mes jau žinom, kokią „laimę“ atneša karas darbo žmogui.

Kazys Vasiliauskas
Vilkijos rajonas

Paieškojimai

Ieškomi Antanas ir Jonas Pūdžiukaičiai, sūnūs Antano. Ieško jų pusseserė Marija Vitkauskienė, gyvenanti Prienose, Tarybinės Armijos gatvė 2, Lithuania, USSR.

Ieškau Martyno Stoknos, Antano Stoknos, Jurigo Stoknos, Juozo Stoknos. Seniau jie gyveno Waterbury, Conn. Aš esu jų brolio Simono sūnus, Antanas Stoknas, gyvenantis Prienose, Tarybinės Armijos gatvė 7, Lithuania, USSR.

Ieškmi Antanas Mekionis ir Marija Mekionytė-Pangonienė. Ieško Juozas Mekionis, Prienų rajonas, Balbieriškių apylinkė, Gerulių kaimas, Lithuania, USSR.

Iš LLD Antrosios Apskrities konferencijos

Gegužės 7 d. „Laisvės“ salėje, Ozone Parke, įvyko ALDLD Antrosios Apskrities konferencija. Iš tolimųjų kolonijų matėsi: Skairius iš Elizabeth, New Jersey; Radušis iš Bamyne, N. J.; Stasiukaitis iš Cliffside, N. J.; abu Bečiai iš Great Neck, N. Y. Vidutinė atstovybė buvo nuo Brooklyno kuopų. Apdailėta, kad niekas nedalyvavo iš Newarko ir Pattersono. Seniau ten buvo veiklos ALDLD kuopos, gi dabar mažai girdisi apie tų kolonijų darbuotę.

Priepaskutinėje sesijoje kalbėta apie atskirų kuopų darbuotę. Pasirodė, kad nekuriose kuopose draugai per daug energijos sukiroja mažos vertės technikumams. Rodosi, tai neturėtų pasireikšti mūsų ellyse. Konferencijos dalyviai patarė Brooklyno draugams daugiau subendrinti vietos veikimą.

Popietinėje sesijoje kalbėta apie filmų iš Lietuvos rodymą. Patarta, kad filmai būtų dažniau rodomi visose kolonijose. Iš patyrimo matosi, kad žmonės visur įdomiausi pamatyti vaizdus iš Lietuvos. Ap-

skrities Komitetas ir Jonas Grybas pasižadėjo padaryti filmų rodymą.

Plačiai kalbėta apie ALDLD knygų leidimo reikalą. Iš pareikštų nuomonių matėsi, kad Centro Komitetas bėgyje paskutinių keleto metų knygas nariams parinko gero turinio. Ypatinai buvusio kunigo Jono Ragausko knyga „Eikite, mišios pasibaigė“ visų narių yra labai įvertinta.

Konferencijoje diskutuota ir priimta atitinkama rezoliucija apie lietuviškų „veiksnių“ mostus, kurie, su pagalba senatoriaus T. H. Kuchel ir rep. G. P. Lipscomb, Washingtone įnešė rezoliuciją, reikalaujant, kad JV Kongresas išskeltų Lietuvos, Latvijos ir Estijos respublikų įjungimui į TSRS klausimą. Priimtoje rezoliucijoje nurodyta, kad tų šalių piliečiai patys nusibalsavo, kokia jų šalies tvarkymosi sistema jiems yra tinkamiausia.

Konferencija buvo konstruktyvi. Naujai pirminktas Apskrities Komitetas pasižadėjo savo ribose daugiau atjodos kreipti į „sulėtėjusias“ kolonijas, kur seniau buvo veiklos kuopos. K. P.

Centrinei bibliotekai 50 metų

Praėjusį antradienį, gegužės 23 dieną, didžioji Niujorko biblioteka skaituotojams buvo uždaryta. Tą dieną ši kultūros įstaiga šventė savo aukštinį jubiliejų — šventė jį Bryant parke, čia pat prie bibliotekos rūmų.

Biblioteka stovi prie Penktosios avenū ir 42-osios gatvės. Ji buvo pastatyta prieš 50 metų, oficialus jos atidarymas įvyko 1911 metų gegužės 23 dieną.

Centrinė Niujorko biblioteka viena turtingiausių (knygomis, žurnalais ir kt.) pasaulyje. Tarp šitų dalių rūmų sienų yra sukruta visokiomis kalbomis (žinoma, daugiausia anglų) mokslo, grožinės literatūros, istorijos klausimais ir kt. knygų. Milijonai jų egzempliorių. Daug visokių žurnalų, daug laikraščių, daug žemėlapių. Veikia net ir tapybos muziejus.

Per metus, sakoma, šia biblioteka, jos knygomis ir žurnalais naudojasi 3,000,000 žmonių. Iš čia vieni imasi knygas į namus, kiti skaito čia pat, erdviuose salėse.

Kadaise, karo metu, Leonas Prūseika šioje bibliotekoje rašydavo „Laisvę“ straipsnius. Šiuos žodžius rašantis čia taipgi nematė kadaise yra dirbęs, skaitęs ir rašęs.

Bibliotekoje yra ir lietuvių rašytojų veikala, gali iš katalogų juos pasirinkti, užsisakyti ir ten pat salėje sau ramiai skaityti.

Per 50 metų ši biblioteka suteikė niujorkiečiams daug apšvietos. Ns.

DRG. CEDRONAS VĖL PASIDAVĖ OPERACIJAI
Draugė Mikalaus telefonu pranešė, kad malonūs mūsų visų draugas Cedronas antrą kartą pasidavė operacijai ant akies. Katarakta. Randasi Brooklyn Ear and Eye Hospitalyje. Namo sugrįš gal po savaitės.

Ką tarė konferencija sveturgimių gerovei

Praeitą šeštadienį, gegužės 20, įvyko svarbi konferencija New Yorke. Ją sušaukė Amerikinis Komitetas Sveturgimiams Ginti, kad susipažinti su gerais ir su pavojingais Kongresanais, įnešais biliais.

Dvasiškis Lee H. Ball aikino patyrimus prieš keletą dienų Washington, D. C., girdėtus. Jis sakė, buvęs ten nuykęs su Komiteto atstovu Marvin Stern. Matęsi su keleta kongresmanų ir susipažinę su jų nuomone, kaip į jų įneštus Kongresan bilius žiūri. Jų mintį glaudai papasakojo susirinkimui.

Jis pateikė keletą idomių faktų iš Imigracijos rekordų. Sakė, kad nuo 1890 metų iki šiol, iš JAV buvo išdeportuoti šeši milijonai sveturgimių. Paskiausiai dešimt metų keturi milijonai deportacija ištremti iš šios šalies. Dabar Amerikoje randasi sveturgimių apie 14 milijonų. Jei deportavimas eitų tokiu tempu, kaip pastaraisiais dešimt metų, tai į trejetą dešimtų metų nebeliktų kas deportuoti.

Tautiniai paėmus skaitlines, meksikiečiai stovė pirmieji. Jų kas metai šimtai tūkstančių asmenų išdeportuojama...

Russ Nixon, United Electrical Workers atstovas, iš Washington, D. C., sakė, kad naujas prezidentas nei kiek tarptautinės padėties nepakeitė. Jis paastrino šaltąjį karą, skirdamas pasakiškas sumas karo pajūklams.

Reakcija šelsta. sveturgimių kova yra dalimi kovos už civilines laisves, dalim negrų ir kitų teisių gynimo. Ji neturi būti atskira. Kongresan įnešti biliai rodo, kad kongresmanas Walter ir jo plauko kiti nori praveisti dar aršesnius bilius, negu iki šiolei esamieji. Tačiau gyvenimas rodo, kad banga prieš Walter, Eastland didėja. Prieš juos vis daugiau pasisako bažnyčių, laikraščių. Taipgi vis daugiau unių isitraukia į bendrą darbą. Taigi, šviesioje šių faktų, reikia manyti, kad demokratinis elementas juodus debesis pašalins. Dirbkime bendrai—sveturgimių teisės bus iš-

spręstos teigiamai. Drąsos, energijos, ištvermės veikloje!

Blanch Freedman, sveturgimių gynimo advokate, darbuotoja, dėstė įvairių bilijų, inestų į Kongresą, turinį. Sakė, kad bilijų yra gerų; nei gerų, nei blogų; labai pavojingų.

Gerų bilijų tarpe minėtinas kongresmano Alfred Santangelo, newyorkiečio, bilius HR6208. Jis yra istorinis bilius. Pirmu kartą Statute of Limitation bilius įneštas į Kongresą. Jeigu jis taptų įstatymu, tai sveturgimis, tapęs šios šalies piliečiu, dešimt metų prieš jus nuo įspilietinimo dienos, nebegalėtų būti nupiliatinamas.

Sveturgimiams naudingi S. 422 ir S. 421 biliai. Jie reikalauja grąžinti į Ameriką W. Mackie ir H. S. Mackay.

Tarpe pavojingų bilijų randasi HR6 ir HR6300. Jų autorius yra kongresmanas Francis F. Walter. Turime darbuotis, kad jie netaptų įstatymu. Laiškus reikia saviems kongresmanams rašyti ir raginti prieš šiuos bilius balsuoti...

Konferencijai atsiuntė sveikinimą: Los Angeles Komitetas, San Francisco, Missouri, Washington, dvasiškis Chas. A. Hill, detroitietis.

Konferencija priėmė rezoliuciją atviro laiško formoje. Ją pasirašė keletas žymių asmenų. Prezidentas Kenedis laisė raginamas į gautą rezoliuciją reaguoti teigiamai.

Konferencija prašo visus stoti į talką rinkti parašus po peticija, kurioje prašo Kongreso priimti bilijų HR6208. Taigi, dirbkime visi, kad HR6208 bilius taptų įstatymu — Statute of Limitation 10 metų! Amerikinis Komitetas, remdamas tą bilijų, kaip šio meto geriausią, sykiu darbuojasi už saugią pilietybę išbuvusiam piliečiui 5 metus.

Korespondentas

PRANEŠIMAS

NEWARK, N. J.

LDS 8 kuopos susirinkimas įvyks ketvirtadienį, birželio (June) 1 d., tuo pačiu laiku ir toje pat vietoje. Visus narius ir nares kviečiame dalyvauti. Valdyba

CLEVELAND, OHIO

Mirus

Viktorui Romondui

Reiškiame širdingą užuojautą jo dukrai Elvyrai ir žentui Pranui Štrebeck, anūkiui Viktorui ir visiems artimiesiems. Apgailestaujame netekę gero asmeniško draugo ir visuomenininko.

O. ir V. ČEPULIAI
Brooklyn, N. Y.

Great Neck, N. Y.

MATYKITE LIETUVOJE GAMINTUS FILMUS

L. A. P. Klubas rengia filmų rodymą sekmadienį, gegužės 28 d., A. J. Kasmočių salėje, 91 Steamboat Rd. Šiandien visi mes norime žinoti ir matyti, kaip Lietuvoje gyvena mūsų broliai ir sesutės. Kaip jau „Laisvėje“ buvo rašyta, kad bus parodyti nauji filmai, dar niekur kitur nerodyti, tai svarbu juos matyti. Todėl mes kviečiame visus, kaip vietinius, taip ir apylinkinius lietuvius atsilankyti ir matyti šiuos gražius filmus. Rodys J. Grybas iš Ozone Parko. Salė bus aptemdyta ir rodytas prasidės 4 val. popiet. Prašom visus būti laiku.

P. B. (41-42)